

Slovenské skúsenosti so žetónovým systémom zberu odpadov

Dubnická Environmentálna Skupina

Vydala : **Dubnická Environmentálna Skupina (DES)**
ul. Bratislavská 380/31
Dubnica nad Váhom
018 41

tel. : 042/442 8797
Email : des@changenet.sk

Autor textu : Marek Kurinec

Vydané : Máj 2002

**Táto brožúrka bola vydaná vďaka finančnej podpore
Nadácie Ekopolis, Banská Bystrica.**

OBSAH :

OBSAH	str. 3
ÚVOD	str. 4
Čo je to žetónový systém ?	str. 5
ŽETÓNY	str. 5
Ako sú vyrobené ?	str. 5
Ako vyzerajú ?	str. 5
Aké sú veľké ?	str. 5
Aký majú tvar ?	str. 6
Aké údaje sa uvádzajú na žetón ?	str. 6
Výhody a nevýhody jednotlivých druhov žetónov	str. 7
Výhody a nevýhody jednotlivých údajov na žetóne	str. 8
SKÚSENOSTI OBCÍ SO ŽETÓNMI	str. 9
Horná Poruba	str. 9
Bolešov	str. 10
Mikušovce	str. 11
Streženice	str. 12
Horná Maríková	str. 13
Dolná Maríková	str. 14
Udiča	str. 15
<i>Združenie obcí pre separovaný zber SEMETEŠ, n. o.</i>	str. 16
Staškov	str. 17
Vysoká nad Kysucou	str. 18
Makov	str. 18
<i>Združenie obcí pre separovaný zber HNILEC, n. o.</i>	str. 19
Gelnica	str. 20
<i>Združenie obcí pre separovaný zber ZEMPLÍN, n. o.</i>	str. 21
Cejkov	str. 21
<i>Združenie obcí pre separovaný zber JAVORINA - BEZOVEC, n. o.</i>	str. 22
Kálnica	str. 22
Višňové	str. 23
SUMARIZÁCIA SKÚSENOSTÍ	str. 24
Všeobecné skúsenosti obcí so žetónovým systémom	str. 24
Mýtus tvorby čiernych skládok	str. 25
Mýtus kradnutia žetónov	str. 25
Priemerný počet predaných žetónov	str. 26
Účinnosť triedeného zberu	str. 27
Produkcia odpadov na 1 občana	str. 28
Náklady na odpadové hospodárstvo	str. 29
Ceny za žetón a dotácie obcí	str. 30
ZÁVER	str. 31
PRÍLOHY :	
<i>Príloha č. 1 : Kalendárik zvozu odpadov Gelnica 2002 (IBV + KBV)</i>	
<i>Príloha č. 2 : Prehľad o nakladaní s odpadom v Združení Zemplín, n.o. (rok 2000) - prvá časť</i>	
<i>Príloha č. 3 : Prehľad o nakladaní s odpadom v Združení Zemplín, n.o. (rok 2000) - druhá časť</i>	
<i>Príloha č. 4 : Prehľad o nakladaní s odpadom v Združení Zemplín, n.o. (rok 2001)</i>	
<i>Príloha č. 5 : Porovnanie nákladov v rokoch 1996/1997 a 2000 v Združeniach obcí</i>	

ÚVOD :

Problém odpadov je páľčivým problémom dneška, na Slovensku a aj na celom svete. Tento globálny ekologický problém má už také rozmery, že sa ním musia zaoberať nielen predstavitelia obcí, ale aj hlavy štátov a najväčších priemyselných korporácií. Nejde totižto iba čisto o problém ekologický, ale veľmi významným faktorom je aj jeho ekonomický rozmer.

Mnohí vravia : "Dajte nám dostatok peňazí a vyriešime všetky ekologické problémy". Je to pekná, ale nereálna ilúzia vychádzajúca čisto z technokratického videnia sveta. Neodškriepiteľným faktom však je, že financie zohrávajú v problematike odpadov dôležitú úlohu. Nejde ani tak hlavne o výšku použiteľných financií, ale skôr o systém ako sa s nimi narába alebo odkiaľ - kam financie tečú a na aký účel sa pri nakladaní s odpadmi používajú. Nieкто za rovnaký obnos financií dokáže urobiť veľa, iný zase takmer nič.

Mnoho obcí realizuje systém zberu odpadov, ktorý možno charakterizovať slovami "...aby sa pokryli náklady...", to znamená, že ich príliš nezaujíma ekologický rozmer odpadového hospodárstva. Kvalitný systém odpadové hospodárstva sa snaží odpovedať na otázku "Ako s financiami nakladať tak, aby sa tvorilo čo najmenej odpadov a čo najviac sa využívalo?". Je samozrejmé, že náklady sa musia pokryť vždy. Výška nákladov, ktorú treba pokrývať je však do veľkej miery závislá od toho, aký systém odpadového hospodárstva si obec zvolila. Či si obec buduje skládku alebo spaľovňu, alebo či ju buduje nejaká súkromná firma, či sa realizuje triedený zber a akým systémom, či sa kompostuje, ...atď. Všetko sú to otázky, ktoré majú vplyv na ekológiu a aj ekonomiku.

Účelom tejto brožúrky je určitá sumarizácia skúseností s jedným typom odpadového hospodárstva, tzv. žetónovým systémom, ktorý sa vo všeobecnosti javí ako vhodný systém na riešenie ekologického a aj ekonomického rozmeru odpadového hospodárstva. Cieľom brožúrky taktiež bolo zistiť, či je oprávnená kritika tohto systému, okolo ktorého sa šíria dva veľké mýtusy : tvorba čiernych skládok a krádeže žetónov. Brožúrka obsahuje skúseností obcí, ktoré sa starajú o svoje odpadové hospodárstvo samostatne, ale aj takých, ktoré sa združili do združenia s neziskovým základom a ktoré "zápasia" s odpadmi spoločnými silami.

Verím, že táto brožúrka prinesie tomu, kto si ju prečíta, zaujímavé informácie a prispeje k rozvoju spravodlivejších systémov platenia za odpadové služby.

Marek Kurinec

Čo je to žetónový systém ?

Žetónový systém je taký systém zberu domových odpadov, pri ktorom prepravca odpadov vyprázdni zbernú nádobu iba vtedy, keď je na nej umiestnený žetón (vysačka, ústrižok, ...). Prepravca vždy po vyprázdnení nádoby žetón z nádoby odoberie a odovzdá tomu, kto žetóny predáva. Žetón predstavuje určitú formu platidla. Žetón si producent odpadov zakupuje vo väčšine prípadov na obecnom (mestskom) úrade. Producent odpadov (rodinný dom, spoločenstvo vlastníkov bytov, firma alebo iná organizácia) si tak priamo reguluje výšku svojich nákladov (poplatkov) za zvoz svojich domových odpadov. Ide o spravodlivý systém platenia za odpady, pretože výška poplatkov pre konkrétneho producenta je závislá od množstva odpadov, ktoré daný producent vyprodukuje.

ŽETÓNY

Ako sú vyrobené ?

Materiál, z ktorého sú vyrobené žetóny najčastejšie :

- plast
- papier
- kov

Niektoré obce (napr. Vysoká n/Kysucou) používajú žetóny, ktoré sú vyrobené **čisto z plastu**. Takáto forma žetónov umožňuje urobiť žetóny aj ako hotové vysačky, ktoré už nie je potrebné priväzovať nitkou alebo špagátikom. V tomto prípade je však nutné urobiť žetón robustnejší, aby ho nestrhol a neodniesol vietor. Niektoré obce (napr. Bolešov) zase používajú žetóny **čisto z papiera**. Jednoducho si ich nakopírujú z kancelárskeho papiera. Domácnosť si potom len prevlečie cez ne nitku a zavesí na nádobu. Pri tomto type žetónu si občania väčšinou píšú na žetón číslo domu sami. Pri ostatných typoch žetónov zabezpečuje uvedenie všetkých potrebných údajov obec a producenti už nič nedopisujú. Iba si ich zavesia na nádobu, keď potrebujú. Obec Streženice (pri Púchove) zase používa žetóny **čisto z kovu** (kovový pliešok). Vo väčšine obcí sú však **najčastejšie používané** žetóny, ktoré sú vyrobené kombináciou papiera a plastu. Niektoré obce (napr. Horná Maríková) si vyrobili žetóny z výkresového papiera, ktoré potom vložili do priesvitného plastového puzdierka. Ešte častejšie sú však používané žetóny, ktoré boli nakopírované na farebné kancelárske papiere a potom sa zaliali do tvrdej plastovej fólie, do ktorej sa urobil otvor a navliekla kovová karika (krúžok).

Ako vyzerajú ?

Aké sú veľké ? :

Veľkosť žetónov je individuálna v každej obci. Taký priemerný najčastejšie používaný rozmer je asi 4 x 8 cm. Pri rozmere žetónu sú dôležité hlavne tieto tri kritéria :

- aby bol žetón dostatočne dobre viditeľný pre posádku prepravcu
- aby boli údaje na žetóne ľahko čitateľné pre posádku prepravcu
- aby boli žetóny ľahko skladovateľné
(prepravca totižto počas zvozu zozbiera niekoľko stoviek žetónov a na obecnom úrade tiež nemusia mať vyčlenenú na žetóny jednu veľkú skriňu)

Aký majú tvar ? :

Najčastejšie sa používajú obdĺžnikové tvary. Menej často kruhové. Pri získavaní skúseností sme sa nestretli so žiadnym žetónom štvorcového tvaru. To však ešte neznamená, že by bolo nevhodné použiť aj tento tvar.

Aké údaje sa uvádzajú na žetón ? :

Aj toto je veľmi individuálne v každej obci. Najdôležitejšie pre zodpovedanie tejto otázky je vyriešiť najskôr to, či chce obec viesť aj skutočnú a presnú evidenciu toho, ktorá domácnosť (nádoba) použila žetón a koľkokrát. Vhodné údaje na žetóne môžu obciam vo veľa veciach pomôcť (napr. kontrola zapojenosti domácností). Nevhodná štruktúra údajov na žetóne však môže spôsobiť aj to, že žetónový systém ako celok v danej obci skolabuje a obec ho neoprávnene označí za nevhodný systém pre danú obec. Je preto veľmi dôležité si dobre rozmyslieť, ČO VŠETKO ? sa na žetón uvedie A PREČO ? Najčastejšie sa na žetón uvádzajú tieto veci :

- názov obce
- číslo domu alebo poradové číslo žetónu (uvádza sa len jedno alebo druhé, nie oboje)

Ďalšie údaje, ktoré sa používajú :

- pečiatka obce
- erb obce
- text, že žetón slúži na "Zvoz odpadu" (to kvôli tomu, aby náhodou niekto nepoužil žetón na iný účel, napr. výdaj obedu)

Vyššie sme uviedli údaje, ktoré sa bežne používajú na žetónoch na Slovensku. Ak však obec uzná za vhodné, kludne môže použiť aj ďalšie údaje (napr. názov firmy, frekvenciu zvozu, typ a veľkosť zbernej nádoby, ...).

Príklady žetónov používaných na Slovensku :

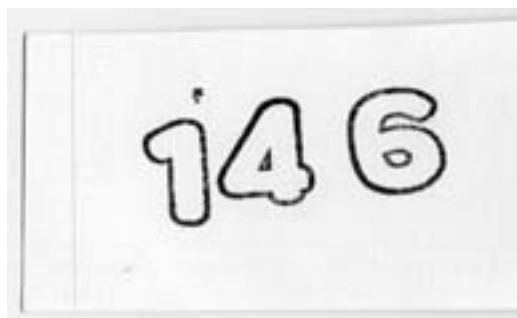
Obr. č 1 : papierový žetón - Bolešov

Obr. č 2 : plastovo-papierový žetón - Turzovka

Obr. č. 3 : papierový žetón - Horná Mariková -
zadná strana

Obr. č. 4 : papierový žetón - Horná Mariková -
predná strana

Obr. č. 5 : kovový žetón - Streženice

Obr. č. 6 : plastový žetón (vysačka) - Vysoká nad Kysucou

Výhody a nevýhody jednotlivých druhov žetónov

Výhody	Nevýhody (vo väčšine prípadov iba potencionálne)
Čisto papierový žetón	
<ul style="list-style-type: none"> - nízke počiatkové výrobné náklady - veľmi ľahká strhuteľnosť z nádoby - jednoduchosť dodatočnej výroby ďalších kusov - žiadna skladovateľnosť (jednorazové použitie) 	<ul style="list-style-type: none"> - krátka doba životnosti - opakujúce sa výrobné náklady - riziko straty pri nepriazni počasia - riziko nečitateľnosti údajov pri nepriazni počasia a od nečistých rukavíc smetiárov
Čisto plastový žetón - hrubá vosačka	
<ul style="list-style-type: none"> - vysoká životnosť - vysoká odolnosť proti nepriazni počasia - lepšia viditeľnosť pre posádku auta (žetón je väčší a robustnejší) - jednoduché zvesenie zo zbernej nádoby 	<ul style="list-style-type: none"> - vyššie počiatkové výrobné náklady - ťažšia skladovateľnosť (zaberajú viac priestoru) - trocha nižšia čitateľnosť (žetón aj písmená sú rovnakej farby) - veľmi obtiažna dodatočná výroba ďalších kusov
Čisto plastový žetón - malý žetónik	
<ul style="list-style-type: none"> - vysoká životnosť - vysoká odolnosť proti nepriazni počasia - veľmi dobrá čitateľnosť - veľmi pekný na vzhľad - ľahká skladovateľnosť 	<ul style="list-style-type: none"> - vyššie počiatkové výrobné náklady - obtiažna dodatočná výroba ďalších kusov
Papierový žetón v plastovom puzdierku	
<ul style="list-style-type: none"> - relatívne vysoká životnosť - stredne vysoké počiatkové výrobné náklady - dostatočná odolnosť proti nepriazni počasia, ale nižšia pri daždi - jednoduchá dodatočná výroba ďalších kusov - ľahká skladovateľnosť 	<ul style="list-style-type: none"> - pri daždi môže do puzdierka natiect' voda a poškodiť žetón a údaje na ňom - občasná nutnosť čistenia a sušenia puzdierok
Papierový žetón zaliaty v plaste	
<ul style="list-style-type: none"> - vysoká životnosť - vysoká odolnosť proti nepriazni počasia - celkom pekný na vzhľad - jednoduchá dodatočná výroba ďalších kusov - ľahká skladovateľnosť 	<ul style="list-style-type: none"> - vyššie počiatkové výrobné náklady

Výhody a nevýhody jednotlivých údajov na žetóne

Výhody	Nevýhody
Číslo domu (resp. názov firmy, organizácie, ...)	
<ul style="list-style-type: none"> - jednoznačná identifikácia producenta odpadov - možnosť vytvárania presnej evidencie (kto, kedy a koľko žetónov použil) a rôznych štatistických výstupov - ľahká kontrolovateľnosť producentov (nemá význam kradnúť žetón, pretože je pre iného producenta odpadov nepoužiteľný. Ak by si náhodou niekto upevnil cudzí žetón, prepravca ho odhalí.) - nie je nutné vykonávať evidenciu vyprázdnených nádob počas zvozu - nemožnosť rôzneho "obchodovania" so žetónmi 	<ul style="list-style-type: none"> - je potrebné vyrobiť vyšší počet žetónov pre daný dom (firmu, organizáciu, ...) ako pri žetónoch iba s poradovým číslom žetónu. Ak sa uvádza na žetóne číslo domu, obec dá vyrobiť v priemere od 5 do 10 ks žetónov pre konkrétneho producenta a 1 zbernú nádobu. - s potrebou vyššieho počtu žetónov sú spojené aj vyššie výrobné náklady
Poradové číslo žetónu	
<ul style="list-style-type: none"> - je potrebné vyrobiť celkovo menší počet žetónov, pretože žetóny nie sú určené pre konkrétny dom a na cirkuláciu ich treba menej. Teoreticky stačí urobiť maximálne toľko žetónov s poradovým číslom, koľko existuje v obci zberných nádob. To by si však museli producenti chodiť "teoreticky často" žetóny zakupovať. Úvodzovky boli použité kvôli tomu, lebo reálne skúsenosti nehovoria o veľmi častom používaní žetónu (viď tabuľka Priemerný počet predaných žetónov na str. č 24) - keďže je potrebné nižší počet žetónov, sú aj nižšie náklady na ich výrobu - ľahšia skladovateľnosť, pretože vzhľadom na nižší počet zaberú žetóny menej priestoru. 	<ul style="list-style-type: none"> - riziko zneužitia žetónu (žetón je použiteľný pre ktorúkoľvek zbernú nádobu a môže dochádzať ku krádežiam. Ak chýba na žetóne názov obce, môže byť žetón dokonca použiteľný aj v inej obci). - riziko "obchodovania" so žetónmi medzi producentmi - neexistencia presnej evidencie (kto, kedy a koľko žetónov použil). Túto evidenciu môže ešte dodatočne vykonávať prepravca priamo pri zvoze. Obce však vo väčšine prípadov majú presnú evidenciu aspoň o tom, kto si koľko žetónov zakúpil.
Názov obce, erb obce, pečiatka obce	
<ul style="list-style-type: none"> - eliminácia rizika svojvoľnej výroby falzifikátov - eliminácia rizika použitia žetónu v inej obci - spestrenie a skrášenie žetónu (erb) 	
Text "Zvoz domového odpadu"	
<ul style="list-style-type: none"> - nemožnosť použitia žetónu na iný účel 	<ul style="list-style-type: none"> - ak sa v obci nepoužívajú podobné žetóny na iný účel, ide o zbytočný záber miesta na žetóne. Z toho následne vyplýva menšia veľkosť písma dôležitých údajov a horšia čitateľnosť najmä pre smetiariarov.

Skúseností obcí so žetónmi

Horná Poruba (okres Ilava)

Počet obyvateľov : 1109   Počet domácností : 330
Zdroj uvedených informácií : Ing. Milan Staňo (starosta obce)

- **Opis systému a spôsob platby :**

Žetónový systém zberu odpadov robili v rokoch 2000 a 2001. Občania si zakupovali žetóny na obecnom úrade presne podľa svojej potreby. Neexistoval žiadny paušál ani povinné zakúpenie určitého minimálneho počtu žetónov. Keď potrebovali vyprázdniť svoju zbernú nádobu, zavesili si na ňu zakúpený žetón. Zvoz zmesového odpadu sa vykonáva(i) pravidelne 1 x za 14 dní. Pracovníci prepravcu žetón pri zvoze strhli a odovzdali ich na obecnom úrade. Na základe ich počtu uhrádzala obec prepravcovi náklady. Žetóny boli vyrobené z trvácneho materiálu (plast) a pre každú domácnosť ich bolo vyhotovených niekoľko kusov s číslom domu danej domácnosti. Tieto žetóny neustále obiehali v kolobehu : obec --> domácnosť --> prepravca --> obec. Obec mala na základe vrátených žetónov presnú evidenciu o tom, ktorá domácnosť si nechala a ako často vyprázdňovať svoju zbernú nádobu.

- **Triedený zber :**

V obci sa triedi sklo a kovy. Na sklo je v obci niekoľko špeciálnych kontajnerov. Kovy občania prinášajú na miesto nazývané "šrotovisko". Kovy potom odovzdáva škola a príjem z ich predaja slúži pre potreby školy. Vyprázdňovanie kontajnerov zo sklom zabezpečujú pre obec komerčné firmy, ktoré si účtujú 2000 Sk za vyprázdnenie 1 kontajnera !!!

- **Cena za žetón :**

Občania platili za 1 žetón 35 Sk, ale skutočné náklady na 1 ks boli 45 Sk. Rozdiel doplácala obec zo svojho rozpočtu.

- **Skúsenosti :**

Občania prestali vhadzovať do 110 l nádob všetky svoje odpady a začali viac rozmyšľať nad tým, kam dajú svoje odpady. Ľudia vytvárajú aj čierne skládky, ale nebol zaznamenaný nárast počtu čiernych skládok so zmenou systému poplatkov za odpady na žetónový spôsob. Čierne skládky robia stále tí istí ľudia a robia ich bez ohľadu na systém zberu odpadov a platenia poplatkov.

Za celé obdobie realizácie žetónového zberu zistili iba jeden jediný prípad straty žetónu. Ukradol ho vietor, pretože žetón nebol dostatočne privityzaný na zbernej nádobe.

Množstvo produkovaného tuhého komunálneho odpadu výrazne pokleslo, cca o 43 %. Dôvodom tohto poklesu je zvýšený záujem občanov o triedený zber. Vzhľadom na pokles množstva odpadov poklesli aj celkové náklady (viď tabuľka nižšie) na odpadové hospodárstvo obce, pretože sa ušetrilo na poplatkoch za uloženie odpadov na skládku.

Pod vplyvom nového zákona o odpadoch č. 223/2001 Z. z. prešla obec v roku 2002 od žetónového systému k paušálnemu poplatku na občana (180 Sk/rok) a to z toho dôvodu, že chce zistiť, či občania budú aj pri tomto spôsobe platenia rovnako disciplinovaní ako pri žetónovom systéme. Obec v spolupráci so svojim prepravcom (TSM Ilava) však naďalej pokračuje v presnom evidovaní toho, ktorá domácnosť si nechá svoju nádobu vyprázdniť. Pracovníci si zapisujú priamo pri zvoze čísla domov, ktorým vyprázdňovali nádobu. Obec zaznamenala, že teraz si nechávajú vyprázdňovať nádobu aj tie domácnosti, ktoré predtým tvrdili, že odpady nemajú a nekupovali si žetóny. Občania sa však dožadujú opätovného zavedenia žetónového systému, ktorý je pre nich spravodlivejší. Obec sa k žetónom v najbližšom období na 90% vráti.

Názov položky	Rok		
	1999	2000	2001
Predané žetóny (ks)	paušál	2228	2000
Náklady na odpad. hosp. (Sk)	179.300,-	156.760,-	136.308,-
Komunálny odpad (bez septikov) (t)	182,3	142,8	104,2
z toho Vytriedené odpady spolu (t)	15,9	16,2	16,2
z toho Kovy	13,0	15,0	15,3
Sklo	1,8	1,2	0,9
Plasty	1,1	netriedili	netriedili

Bolešov (okres Ilava)

Počet obyvateľov : 1500

Počet domácností : 430

Zdroj uvedených informácií : p.Laurenčíková (finančné odd. OcÚ Bolešov)

- **Opis systému a spôsob platby :**

Žetónový systém zberu odpadov robia od roku 1999 až po súčasnosť. Občania si zakupovali v rokoch 1999 až 2001 žetóny na obecnom úrade presne podľa svojej potreby. Neexistoval žiadny paušál ani povinné zakúpenie určitého minimálneho počtu žetónov. Keď občania potrebujú vyprázdniť svoju zbernú nádobu, zavesia si na ňu zakúpený žetón. Pracovníci prepravcu (TEKOS Nová Dubnica, predtým Marius Pedersen Trenčín) žetón, pri pravidelnom zvoze 1 x za 14 dní, strhnú a odovzdajú ich na obecnom úrade. Na základe ich počtu uhrádza mesačne obec prepravcovi náklady. Obec používa jednorazové žetóny vyrobené z kancelárskeho papiera, ktoré pribežne kopíruje pre potreby občanov. Z jedného listu A4 obec vyhotoví 21 ks žetónov. Občania si sami píšú na žetóny číslo svojho domu. Zo zadnej strany žetónu je pečiatka obce, čím sa zabraňuje riziku svojvoľného kopírovania žetónov občanmi. Keďže sú žetóny jednorazové, obehnú iba 1 x v kolobehu : obec --> domácnosť --> prepravca --> obec. Obec má na základe vrátených žetónov presnú evidenciu o tom, ktorá domácnosť si nechala a ako často vyprázdniť svoju zbernú nádobu.

- **Triedený zber :**

V obci sa triedi sklo, kovy, PET fľaše (predtým všetky plasty), papier a autobatérie. Na sklo a PET fľaše je v obci niekoľko špeciálnych kontajnerov, ktoré sa vyprázdňujú 4x ročne prepravcom. Kovy občania prinášajú do miestnej zberne surovín, ktorú prevádzkuje živnostník. Papier sa zberá na základnej škole 2 x ročne počas vyhláseného zberu papiera. Papier si potom odovzdáva škola a príjem z jeho predaja slúži pre potreby školy. Zber autobatérií obec vyhlasuje 1x ročne a zberá ich na dvore OcÚ.

- **Cena za žetón :**

Občania platili v predchádzajúcom období a aj v r. 2002 stále platia za 1 žetón 33 Sk. Skutočné náklady na 1 ks sú však 66 Sk. Rozdiel (50 %) doplácala obec zo svojho rozpočtu.

V r. 2002 však obec zaviedla aj paušálny poplatok 100 Sk na osobu. Každá domácnosť do 4 členov si navyše musí zakúpiť aj minimálny počet 5 ks žetónov na domácnosť. Ak je počet členov domácnosti väčší ako 4 je povinnosť si zakúpiť minimálne 10 ks žetónov pre domácnosť. Podnikateľské subjekty a organizácie si platia plnú výšku žetónov (66 Sk/ks). Ak občania (domácnosti) potrebujú viac žetónov ako je stanovené minimum, dokupujú si ďalšie žetóny za dotovanú cenu.

Do ceny žetónu sa nepremietajú náklady na triedený zber.

- **Skúsenosti :**

Asi 10 % domácností si v predchádzajúcich rokoch nekúpilo ani 1 ks žetónu. Títo občania odpady buď spaľujú vo svojich peciach alebo z nich vytvárajú čierne skládky. Počas roka zaznamenajú asi len 2 prípady, kedy dôjde k zmiznutiu žetónu z nádoby. V začiatkoch zavádzania žetónového systému bolo týchto prípadov viac, ale nedá sa hovoriť o nejakom významnom percente týchto negatívnych prípadov. Občania v súčasnosti považujú žetóny za bežnú vec a niekedy si ich domácnosti dokonca medzi sebou vymieňajú. Ale nie v tom zmysle, že by chceli poškodiť suseda, ale keď sa susedovi proste nechce ísť na obecný úrad, tak si kúpi žetón od suseda a napíše si tam svoje číslo domu.

V sledovanom období rástol počet predaných žetónov. Pri porovnaní rokov 1999 a 2000 bol zaznamenaný čiastočný pokles nákladov na odpadové hospodárstvo. Množstvo TKO pokleslo o takmer 20 % (viď tabuľka nižšie). V roku 2001 náklady stúpili a to hlavne z dôvodu zvýšenia ceny za skládkovanie odpadov, pričom množstvo domových odpadov stúpilo len nepatrne zo 111 t na 115,8 t.

Názov položky	Rok		
	1999	2000	2001
Predané žetóny (ks)	2403	2694	3216
Náklady na odpad. hosp. (Sk)	158.582,-	147.929,-	176.975,-
Komunálny odpad (bez septikov) (t)	160,13	134,1	128,75
z toho Vytriedené odpady spolu (t)	9,13	23,1	12,95
z toho Kovy	???	???	???
Sklo	???	14,8	7,48
Plasty	???	???	???
Papier (škola)	9,13	8,3	5,47

Mikušovce (okres Ilava)

Počet obyvateľov : 1026   Počet domácností : 250
Zdroj uvedených informácií : p. Gašpar (starosta obce)

- **Opis systému a spôsob platby :**

Žetónový systém zberu odpadov robia od roku 1994 až po súčasnosť. Občania si zakupovali v rokoch 1994 až 2001 žetóny na obecnom úrade presne podľa svojej potreby. Neexistoval žiadny paušál ani povinné zakúpenie určitého minimálneho počtu žetónov. Keď občania potrebujú vyprázdniť svoju zbernú nádobu, zavesia si na ňu zakúpený žetón. Pracovníci prepravcu (obec samotná) žetóny, pri pravidelnom zvoze 1 x za 14 dní, zvesia a odovzdajú ich na obecnom úrade. Obec používa trvácne plastové žetóny, na ktorých je uvedený názov obce a číslo domu. Pre každú domácnosť bolo vyrobených niekoľko kusov žetónov, ktoré neustále obiehajú v kolobehu: obec --> domácnosť --> prepravca --> obec. Obec má na základe vrátených žetónov presnú evidenciu o tom, ktorá domácnosť si nechala a ako často vyprázdniť svoju zbernú nádobu.

- **Triedený zber :**

V obci sa triedi sklo, kovy a papier. Kedysi triedili aj plasty, ale od skončenia spolupráce s TSM Dubnica nad Váhom (rok 1997), ktoré pre obec zabezpečovali odber všetkých druhotných surovín, prestali zberať plasty úplne. Na zber skla a kovov je v obci 26 stanovišť (hniezd), kde sú 2 ks 110 l zberných nádob. Nádoby s druhotnými surovinami sa zväžajú podľa potreby (keď sa naplnia) na káricku na centrálnom mieste v obci. Sklo sa odtiaľ potom odváža traktorom (z obce Pruské) priamo do sklárni v Nemšovej. Pre kovy si chodí komerčná firma zo Žiliny, ktorá ponúka vyššie ceny ako lokálne zberne surovín. O zber papiera sa stará základná škola, ktorá organizuje zber 1 x ročne.

- **Cena za žetón :**

Občania platili v rokoch 1994 až 1998 za 1 žetón 10 Sk. V rokoch 1999 až 2001 platili za 1 žetón 30 Sk. V r. 2002 však obec zaviedla popri žetónovom systéme aj zákonom o odpadoch stanovený minimálny paušálny poplatok 80 Sk na osobu. Túto zákonnú povinnosť však obec kompenzovala pri cene žetónu, ktorá je pre rok stanovená na 2 Sk za žetón. Každá domácnosť si kupuje naďalej žetóny presne podľa svojej potreby. Obec nemá stanovené minimálne množstvo žetónov, ktoré by bolo potrebné si zakúpiť. Obec občanom doplácala a doplácala za žetóny zo svojho rozpočtu 50 % nákladov na odpadové hospodárstvo. Do ceny žetónu sa nepremietajú náklady na triedený zber.

- **Skúsenosti :**

Žetónový systém je pre občanov spravodlivý. Problémy s čiernymi skládkami nemajú žiadne alebo veľmi ojedinelé. Doteraz pri celej existencii žetónového systému v obci nezaznamenali žiadny prípad ukradnutia žetónu, resp. nejaké iné negatívne skúsenosti so žetónmi.

V sledovanom období sa počet predaných žetónov v obci pohyboval každý rok okolo úrovne 900 ks. Náklady na odpadové hospodárstvo majú každoročne mierne stúpajúci charakter a to hlavne z dôvodu neustáleho zvyšovania ceny na skládke. Pri analyzovaní posledných rokov 2000 a 2001 bol zaznamenaný výrazný pokles (takmer 30%) množstva odpadov, zatiaľ čo vytriedené suroviny stúpli o takmer 39 % (viď tabuľka nižšie).

Názov položky	Rok			
	1998	1999	2000	2001
Predané žetóny (ks)	cca 900	cca 900	cca 900	cca 900
Náklady na odpad. hosp. (Sk)		165.204,-	cca 173.000,-	cca 180.000,-
Komunálny odpad (bez septikov) (t)	70	75,7	79,8	56,1
z toho Vytriedené odpady spolu (t)	10,3	18,1	10,6	14,7
z toho Kovy	?	?	?	?
Sklo	?	?	?	?
Plasty	?	?	?	?
Papier (škola)	?	?	?	?

Streženice (okres Púchov)

Počet obyvateľov : 817   Počet domácností : 245
Zdroj uvedených informácií : p. Kováčik (starosta obce)

- **Opis systému a spôsob platby :**

Žetónový systém zberu odpadov robili v rokoch 1994 až 2001. Na začiatku dala obec vyrobiť pre každú domácnosť 10 ks kovových žetónov (výrobná cena 3 Sk/ks), ktoré si potom občania zakúpili. Na žetónoch bolo vyrazené iba číslo príslušného domu. Keď potrebovali domácnosti vyprázdniť svoju zbernú nádobu, zavesili si na ňu zakúpený žetón. Zvoz zmesového odpadu sa vykonával pravidelne 1 x za 14 dní (leto) a 1 x za 7 dní (zima). Pracovníci prepravcu (TSM Púchov) žetón pri zvoze strhli a odovzdali ich na obecnom úrade. Na základe ich počtu uhrádzala obec prepravcovi náklady. Občania platili obci za použitie svojich žetónov 1 x ročne a to až v jarnom období (marec) nasledujúceho roka pri platení daní. Občania si regulovali vyprázdňovanie svojej zbernej nádoby presne podľa svojej potreby. Neexistoval žiadny paušál ani povinné zakúpenie, resp. použitie určitého minimálneho počtu žetónov. Keďže boli žetóny trvácne, neustále obiehali v kolobehu : obec --> domácnosť --> prepravca --> obec. Obec mala na základe vrátených žetónov presnú evidenciu o tom, ktorá domácnosť si nechala a ako často vyprázdňovať svoju zbernú nádobu, avšak nemala personálne kapacity na to, aby takúto štatistiku nejako analyzovala a vyhodnocovala.

- **Triedený zber :**

V obci sa triedi sklo, kovy a papier. Na sklo je v obci niekoľko špeciálnych kontajnerov. Kovy občania prinášajú počas celého roka k obecnému úradu do veľkoobjemového kontajnera. Keď sa kontajner naplní, Zberné suroviny si potom kovy odvezú. Zber papiera sa vykonáva prostredníctvom základnej a materskej školy, kde sa z času na čas vyhlásia zbery papiera.

- **Cena za žetón :**

V prípade, že občania použili svoj žetón, zaplatili obci v rokoch 1994 až 1997 za vyprázdnenie svojej nádoby 10 Sk. V rokoch 1998 až 2001 sa cena žetónu zvýšila na 15 Sk. Obec však za občanov uhrádzala prepravcovi zo svojho rozpočtu 50 % nákladov.

Na základe nového zákona o odpadoch obec v r. 2002 úplne zrušila žetónový systém a stanovila paušálny poplatok 300 Sk na osobu.

- **Skúsenosti :**

Obec zaznamenávala pri každom zvoze asi 3 prípady, kedy si ľudia nechali vyprázdniť nádobu, ale nepoužili pri tom žetóny. Individuálne sa dohodli s pracovníkmi prepravcu na inej forme úhrady za službu (napr. im zaplatili priamo v hotovosti). Počas realizácie žetónového systému občania vytvárali aj čierne skládky. Zavedením paušálu v r. 2002 sa tvorba čiernych skládok čiastočne znížila, avšak občania začali ukladať do svojich nádob oveľa viac odpadov ako predtým. Tvorba odpadov vzrástla za 1. štvrtrok 2002 asi o 50% !!!

Názov položky	Rok		
	1999	2000	2001
Predané žetóny (ks)	?	?	?
Náklady na odpad. hosp. (Sk)	?	?	?
Komunálny odpad (bez septikov) (t)	?	193,2	232,7
z toho Vytriedené odpady spolu (t)	?	1,0	33
z toho Kovy	?	?	17
Sklo	?	1,0	14
Plasty	?	?	2

Horná Maríková (okres Považská Bystrica)

Počet obyvateľov : 800   Počet domácností : 300 (ale len 80 domov má zbernú nádobu)
Zdroj uvedených informácií : Ing. Oľga Kušnieriková (starostka obce)

- **Opis systému a spôsob platby :**

Žetónový systém zberu odpadov robia od roku 2000 až doteraz. Občania si zakupujú žetóny na obecnom úrade presne podľa svojej potreby. Predtým a ani v čase získavania informácií (marec 2002) neexistoval žiadny paušál ani povinné zakúpenie určitého minimálneho počtu žetónov. Tu však bude musieť nastať zmena (nový zákon o odpadoch vyžaduje minimálny paušál 80 Sk na osobu). Keď domácnosti potrebujú vyprázdniť svoju zbernú nádobu, zavesia si na ňu zakúpený žetón. Zvoz zmesového odpadu sa vykonáva pravidelne 1 x za 14 dní (leto) a 1 x za 7 dní (zima). Pracovníci prepravcu (fa Markovič - dopravné služby, Udiča) žetón pri zvoze strhnú a odovzdajú ich na obecnom úrade. Na základe ich počtu uhradza obec prepravcovi náklady. Obec zabezpečila 10 ks žetónov pre každú domácnosť. Je na nich číslo konkrétneho domu a zo zadnej strany pečiatka obce. Žetóny boli vyrobené z výkresového papiera a boli vložené do trvácneho plastového puzdierka. Tieto žetóny neustále obiehajú v kolobehu : obec --> domácnosť --> prepravca --> obec. Obec má na základe vrátených žetónov presnú evidenciu o tom, ktorá domácnosť si nechala a ako často vyprázdňovať svoju zbernú nádobu.

- **Triedený zber :**

V obci sa triedi sklo, kovy, plasty a papier. O zber a odovzdávanie vytriedených surovín sa stará obec samotná prostredníctvom svojej prevádzky. Na sklo a na plasty je v obci niekoľko špeciálnych kontajnerov. Kontajnery so sklom sa vyprázdňujú 1 x ročne a sklo sa odváža priamo do sklární. S plastmi má obec problémy. Občania ich síce triedia, ale vo väčšine prípadov končia na skládke. Kovy občania prinášajú 2 x ročne na určené miesta (kôpky) v blízkosti svojich domácností. Obec potom kovy z týchto kôpok pozbiera a odovzdá. O zber papiera sa stará základná a materská škola.

- **Cena za žetón :**

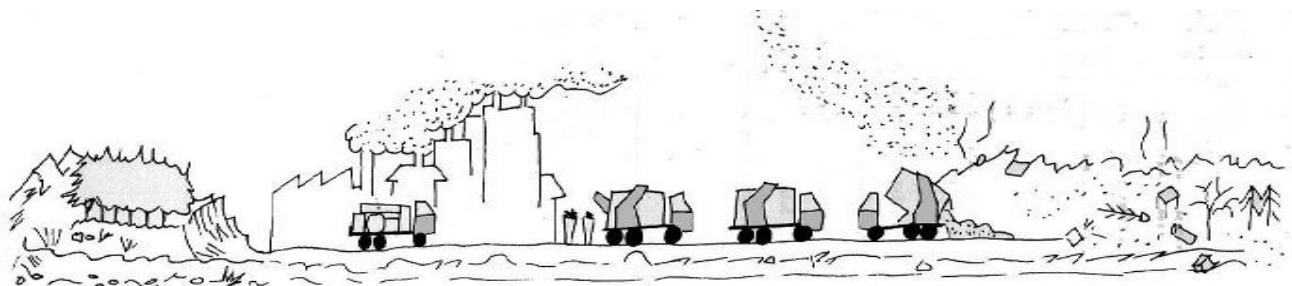
Občania platili v r. 2000 za 1 žetón 18 Sk a v r. 2001 už 24 Sk, ale skutočné náklady boli vyššie. Obec dotovala samotný zvoz odpadov 30 % a uhradza za občanov 100 % nákladov na uloženie odpadov na skládke.

- **Skúsenosti :**

Obec zaznamená asi 10 prípadov ročne, že niekto vytvoril čiernu skládku. Ide však hlavne o chalupárov, ktorí sú veľmi ťažko kontrolovateľní. Pokiaľ ide o negatívne javy so žetónmi, občania si žetóny nekradnú, nestrhávajú jeden druhému a ani si nevyhotovujú svoje vlastné žetóny - duplikáty.

Zloženie nákladov v r. 2001 (zvoz KUKA nádob = 31.000 Sk, uloženie odpadov = 24.000 Sk, príspevok na budovanie skládky = 38.000 Sk a náklady na veľkoobjemové kontajnery = 34.000 Sk) = 127.000 Sk.

Názov položky	Rok		
	1999	2000	2001
Predané žetóny (ks)	Paušál	?	900
Náklady na odpad. hosp. (Sk)	?	?	127.000,-
Komunálny odpad (bez septikov) (t)	185,8	109,2	213,5
z toho Vytriedené odpady spolu (t)	17,9	29,3	38,5
z toho Kovy	12,5	27,5	32,5
Sklo	4,2	0,8	4,7
Plasty	0,5	0,5	0,5
Papier	0,7	0,5	0,8

Dolná Maríková (okres Považská Bystrica)

Počet obyvateľov : 1500   Počet domácností : 460
Zdroj uvedených informácií : p. Ráčová (OcÚ Dolná Maríková)

- **Opis systému a spôsob platby :**

Žetónový systém zberu odpadov robia od roku 1999 až doteraz. Občania si zakupujú žetóny na obecnom úrade presne podľa svojej potreby. V rokoch 1999 až 2001 neexistoval žiadny paušál ani povinné zakúpenie určitého minimálneho počtu žetónov. V r. 2002 však bol schválený popri žetónovom systéme aj paušálny poplatok na osobu. Keď domácnosti potrebujú vyprázdniť svoju zbernú nádobu, zavesia si na ňu zakúpený žetón. Zvoz zmesového odpadu sa vykonáva pravidelne 1 x za 14 dní (leto) a 1 x za 7 dní (zima). Pracovníci prepravcu (fa Markovič - dopravné služby, Udiča) žetón pri zvoze strhnú a odovzdajú ich na obecnom úrade. Na základe ich počtu uhrádza obec prepravcovi náklady. Tieto žetóny neustále obiehajú v kolobehu : obec --> domácnosť --> prepravca --> obec. Obec má na základe vrátených žetónov presnú evidenciu o tom, ktorá domácnosť si nechala a ako často vyprázdňovať svoju zbernú nádobu.

- **Triedený zber :**

V obci sa triedi sklo, kovy, plasty a papier. O zber a odovzdávanie vytriedených surovín sa stará obec samotná. Na sklo a na plasty je v obci niekoľko špeciálnych kontajnerov. Zber kovov a papiera zabezpečuje základná škola. Zber kovov sa organizuje 3 až 4 x ročne a zber papiera 1 až 2 x ročne.

- **Cena za žetón :**

V r. 1999 - 2000 platili občania za 1 žetón 11 Sk, v r. 2001 už 15 Sk a pre r. 2002 je cena žetónu 20 Sk. Obec však dotuje náklady na odpadového hospodárstvo vo výške 50 %.

V r. 2002 stanovila obec popri žetónoch aj paušálny poplatok 120 Sk na osobu (školou povinné dieťa iba 60 Sk). Za tento paušálny poplatok občan nedostane žiadne žetóny, tie si musí kúpiť zvlášť.

- **Skúsenosti :**

Občania sú so žetónovým systémom zberu odpadov veľmi spokojní, pretože je spravodlivý. Pred jeho zavedením museli platiť nespravodlivé paušálne poplatky. Priemerný počet predaných žetónov ročne na domácnosť je v Dolnej Maríkovej 15 ks. Každý rok sa v obci zvyšuje počet domácností, ktoré sa prihlásia k zberu a zaobstarajú si svoju vlastnú zbernú nádobu. Táto skutočnosť sa prejavuje tým, že aj napriek žetónovému systému vykazuje obec zvyšujúce sa množstvo zmesových odpadov. Zatiaľ nemali žiadne problémy s hygienikmi kvôli tomu, že sa nádoby nevyprázdňujú všetky minimálne 1 x za 14 dní. Väčšina domácností totižto zužitkováva svoje bioodpady na svojej záhradke alebo prostredníctvom domácich zvierat. Obec už nemá žiadne negatívne prípady kradnutia alebo niečoho podobného so žetónmi. Drobné ojedinelé problémy boli iba v začiatkoch, kedy deti pár krát žetóny strhli.

Názov položky	Rok			
	1998	1999	2000	2001
Predané žetóny (ks)	?	cca 7.545	cca 7.000	cca 6.467
Náklady na zvoz odpadov (Sk)	?	138.000,-	133.000,-	149.000,-
Náklady na uloženie odpadov	?	40.000,-	114.000,-	84.000,-
Náklady Spolu (Sk)	?	178.000,-	147.000,-	233.000,-
Príjmy z poplatkov za odpady	?	83.000,-	77.000,-	97.000,-
Komunálny odpad (bez septikov) (t)	161,2	211,1	151,1	236
z toho Vytriedené odpady spolu (t)	22,4	36,5	38,1	67
z toho Kovy (škola)	19	23	19,5	50
Sklo	2,4	9,6	10,2	11
Plasty	1	-	1,2	-
Papier (škola)	-	3,9	7,2	6

Udiča (okres Považská Bystrica)

Počet obyvateľov : 2185   Počet domácností : 600 (Pozn. : zberných nádob je však menej)
Zdroj uvedených informácií : p. Repáč (starosta obce)

- **Opis systému a spôsob platby :**

Žetónový systém zberu odpadov robia iba od roku 2002. Predtým nepoužívali žetóny, prepravca (Chudovský, Považská Bystrica) však zapisoval každú vyprázdnenú nádobu. Občania neplatili v predchádzajúcom období paušálne, ale rovnako ako pri žetónovom systéme iba za vyprázdnenú nádobu. Signálom pre vyprázdnenie nádoby bolo, že si ju domácnosť vyložila pred svoju bránku. Teraz si občania zakupujú žetóny na obecnom úrade. Nie je to však presne podľa ich potreby. Občania platia paušálne poplatky odstupňované podľa počtu členov domácnosti a za tieto poplatky obdržia príslušný počet žetónov (bližšie v časti "Cena za žetón"). Keď domácnosti potrebujú vyprázdniť svoju zbernú nádobu, zavesia si na ňu zakúpený žetón. Zvoz zmesového odpadu sa vykonáva pravidelne 1 x za 14 dní (leto) a 1 x za 7 dní (zima). Pracovníci prepravcu (fa Markovič - dopravné služby, Udiča) žetón pri zvoze strhnú a odovzdajú ich na obecnom úrade. Na základe ich počtu uhradza obec prepravcovi náklady. Obec nepoužíva trvácne žetóny, ale iba jednorazové, ktoré uskutočnia iba 1 kolobeh : obec --> domácnosť --> prepravca --> obec. Obec má na základe vrátených žetónov presnú evidenciu o tom, ktorá domácnosť si nechala a ako často vyprázdňovať svoju zbernú nádobu.

- **Triedený zber :**

V obci sa triedi sklo, kovy, plasty a papier. Triedený zber zaviedli v obci v r. 2001. O zber a odovzdávanie vytriedených surovín sa teraz stará obec samotná. Predtým spolupracovala s firmou Chudovský z Považskej Bystrice. Na sklo a na plasty je v obci niekoľko špeciálnych kontajnerov, ktoré vyprázdňujú obecnou AVIOU. Sklo sa odváža do Zberných surovín a vytriedené plasty dáva obec spaľovať do spaľovne Považských strojární v Považskej Bystrici a platí 640 Sk/t. Na zber kovov má obec svoju zberňu, kde občania nosia kovy. Zber papiera zabezpečuje základná škola 2 x ročne.

- **Cena za žetón :**

Pred rokom 2002 občania platili za každé vyprázdnenie svojej nádoby 15 Sk. V r. 2002 platia občania paušálne poplatky odstupňované podľa členov domácnosti : 1. člen zaplatí 100 Sk ročne, 2. člen už iba 80 Sk, 3. člen 60 Sk, 4. člen 40 Sk, 5. člen a každý ďalší člen už iba 20 Sk. Za každých zaplatených 20 Sk obdrží domácnosť 1 žetón. (Příklad : Trojčlenná domácnosť zaplatí ročne 100 + 80 + 60 Sk, t. j. 240 Sk a za túto sumu dostane 12 žetónov (240 Sk : 20 Sk)). Ak domácnosti nepostačuje množstvo obdržaných žetónov, môže si na obecnom úrade zakúpiť ďalšie žetóny po 20 Sk/ks. Celkové náklady na zvoz a uloženie odpadov z 1 zbernej nádoby sú však 38 Sk. Rozdiel (18 Sk) dotuje obec zo svojho rozpočtu.

- **Skúsenosti :**

Zatiaľ majú len niekoľko mesačné skúsenosti so žetónovým systémom zberu, takže nie je možné robiť moc objektívne závery. Obec očakáva, že žetónovým systémom zberu ušetrí ročne 60.000 až 70.000 Sk. Zmena na žetónový systém poplatkov sa nepáčila predchádzajúceму prepravcovi odpadov (fa Chudovský, Považská Bystrica), ktorý požadoval paušálny systém. Táto firma potom prestala pomáhať obci aj s triedeným zberom. Obec je však presvedčená o správnosti svojej voľby. Je to lepší a spravodlivejší systém pre občanov. V predchádzajúcich rokoch sa počet prihlásených nádob neustále zvyšoval a od roku 1999 po rok 2002 vzrástol tento počet z 345 na 480 ks. Zavedením triedeného zberu odpadov klesol počet vyprázdnených nádob so zmesovým odpadom v r. 2001 o 17 % oproti roku 2000.

Názov položky	Rok			
	1998	1999	2000	2001
Počet nádob (ks)	?	345	387	413
Počet vyprázdnených nádob	?	8130	8737	7267
Komunálny odpad (bez septikov) (t)	244,4	270,3	341	?
z toho Vytriedené odpady spolu (t)	5,7	16,6	91,8	?
z toho Kovy	-	7,3	83,2	?
Sklo	3,5	4,2	4,5	?
Plasty	0,8	1	1	?
Papier (škola)	1,4	2,8	2,3	?
akumulátory	-	1,3	-	?
obecná zeleň	-	-	0,8	?

Združenie obcí pre separovaný zber SEMETEŠ, n. o.

Zdroj uvedených informácií : Ing. Lučan (riaditeľ Združenia Semeteš, n. o.)

- **Stručný opis Združenia Semeteš, n. o. :**

Toto Združenie si v roku 1999 založilo 8 obcí z regiónu Kysúc (Staškov, Vysoká nad Kysucou, Makov, ...) kvôli tomu, aby spoločnými silami vytvorili komplexný systém nakladania s odpadmi a vytriedenými surovinami a aby odpadové hospodárstvo nebolo zbytočne drahé. Z tohto dôvodu bolo vytvorené Združenie ako nezisková organizácia (n. o.), to znamená, že systém nakladania s odpadmi je založený na tom, aby sa pokrývali všetky náklady, ktorých výška je pod kontrolou obcí a nie súkromného kapitálu, a zároveň, aby sa nevytváral zisk, ktorý zbytočne predražuje služby pre občanov. Každá obec vložila do Združenia určitý svoj majetok. Sídlo Združenia je v meste Turzovka (časť Semeteš) priamo na starej skládke odpadu (pozn. : semeteš znamená po maďarsky smetisko), ktorá sa však už nepoužíva. Na tomto mieste Združenie vybuďovalo aj jednoduché dotriedňovacie stredisko na vytriedené zložky odpadov. Združenie má k dispozícii zberové vozidlá (BOBR) na zber domového odpadu, ale aj ďalšie vozidlo (AVIA) na zber vytriedených odpadov.

Zberové vozidlo (BOBR) na zber zmesového odpadu zo 110 litrových nádob.

- **Opis systému a spôsob platby :**

Žetónový systém zberu odpadov sa v rámci Združenia robí od roku 1999 až po súčasnosť. Niektoré obce zo Združenia však robili žetónový systém už aj skôr. Občania si až do konca roka 2001 zakupovali žetóny na svojom obecnom úrade presne podľa svojej potreby. Neexistoval žiadny paušál ani povinné zakúpenie určitého minimálneho počtu žetónov. Každá obec v Združení si stanovila cenu žetónu pre svojich občanov individuálne. Združenie však fakturovalo obciam jednotnú cenu za žetón. Pre rok 2002 je táto cena 41 Sk/ks. V cene žetónu sú okrem nákladov na zvoz a zneškodňovanie zmesového odpadu aj náklady na triedený zber surovín.

Keď občania potrebujú vyprázdniť svoju zbernú nádobu, zavesia si na ňu zakúpený žetón. Pracovníci prepravcu (Združenie obcí SEMETEŠ, n. o.) žetóny, pri pravidelnom zvoze 1 x za 14 dní (leto) a 1 x za 7 dní (zima), zvesia a odovzdajú ich na príslušnom obecnom úrade. Obce používajú druhy trvácných žetónov. V niektorých obciach sú žetóny zaliate v plastovej fólii a napr. vo Vyskej na Kysucou používajú žetóny, ktoré sú čisto vyrobené z plastu, tzv. "vysačka" (viď str. 4, obrázok č. 6). Na žetónoch je uvedený názov obce a číslo domu, resp. poradové číslo žetónu (vtedy nie je uvedené číslo domu). Pre každú domácnosť bolo vyrobených niekoľko kusov žetónov, ktoré neustále obiehajú v kolobehu: obec --> domácnosť --> prepravca --> obec. Ak však žetón neobsahuje číslo konkrétneho domu, ale len svoje poradové číslo, tak obci stačilo dať vyrobiť celkovo menší počet žetónov. Obec, kde je na žetóne aj číslo domu, má na základe vrátených žetónov presnú evidenciu o tom, ktorá domácnosť si nechala a ako často vyprázdniť svoju zbernú nádobu. Tam, kde existujú žetóny iba s poradovým číslom, má obec evidenciu iba o počte predaných žetónov pre jednotlivé domy, ale už nemá evidenciu, ktorá domácnosť si skutočne aj dala a kedy nádobu vyprázdniť.

- **Triedený zber :**

V združených obciach sa triedi sklo, kovy, papier a plasty (najmä PET fľaše). Na každú surovinu má každá domácnosť samostatné plastové vrece. Vrecia sú farebne rozlíšené. O zber vriec, dotriedňovanie surovín a zabezpečovanie ich recyklácie sa stará Združenie obcí SEMETEŠ, n. o. Zber surovín sa od jednotlivých domácností vykonáva podľa kalendárika zvozu, ktorý obdrží každá domácnosť na celý rok vopred.

Staškov (okres Čadca)

Počet obyvateľov : 2600   Počet domácností : 531
Zdroj uvedených informácií : Ján Dodek (starosta obce)

- **Cena za žetón :**

Žetónový systém sa v obci realizuje od roku 1998. Občania platili v rokoch 1998 až 2001 za 1 žetón 22 Sk. V tomto období obec platila zo svojho rozpočtu asi 70 % nákladov na odpadové hospodárstvo. Táto obec tiež v r. 2002 zaviedla popri žetónovom systéme

zákonom o odpadoch stanovený minimálny paušálny poplatok 80 Sk na osobu.

Každá osoba však za tento paušál obdrží od obce 2 ks žetónov.

Čiže ak sú doma štyria, tak zaplatia 4 x 80,- a obdržia 4 x 2 ks

žetónov. Ak tento počet žetónov domácnosti nepostačuje, môžu si zakúpiť

ďalšie kusy. Pre rok 2002 bola stanovená cena žetónu 40 Sk. Obec v súčasnosti dopláca na odpadové hospodárstvo zo svojho rozpočtu už iba 50 % nákladov.

- **Skúsenosti :**

Žetónový systém sa v obci osvedčil a vôbec neuvažujú nad jeho zrušením. Problémy s čiernymi skládkami nemajú žiadne alebo veľmi ojedinelé. Túto pozitívnu skutočnosť pripisujú pomerne dobre organizovanému systému triedeného zberu.

Keby sa tento zber nevykonával, problémy s čiernymi skládkami by

určite dosahovali väčších rozmerov. Ročne zaznamenajú tak

maximálne 5 až 10 prípadov zmiznutia žetónov. Pri porovnaní

s celkovým množstvom predaných žetónov ide o veľmi zanedbateľné

percento. Pred zavedením žetónového systému mala obec v r. 1997

náklady na odpadové hospodárstvo viac ako 700.000 Sk. Po štyroch

rokoch realizácie žetónového systému mala obec náklady na odpadové

hospodárstvo už len okolo 400.000 Sk !!! a to aj napriek tomu, že rástli

ceny za skládkovanie, PHM, inflácia, atď.

Názov položky	Rok		
	1999	2000	2001
Predané žetóny (ks)	3560	3281	2999
Náklady na odpad. hosp. (Sk)	cca 600.000,-	cca 500.000,-	cca 400.000,-
Komunálny odpad (bez septikov) (t)	?	?	266
z toho Vytriedené odpady spolu (t)	?	?	14,32
z toho Kovy	?	?	1,5
Sklo	?	?	11,5
Plasty	?	?	1,1
Papier	?	?	0,22

Vysoká nad Kysucou (okres Čadca)

Počet obyvateľov : 3100   Počet domácností : 450

Zdroj uvedených informácií : p. Filo (prednosta OcÚ Vysoká nad Kysucou)

- **Cena za žetón :**

Občania platili v rokoch 1998 až 2001 za 1 žetón 20 Sk. V tomto období obec doplácala občanom 50 % nákladov, t. j. skutočné náklady na 1 žetón boli 40 Sk.

Aj táto obec v r. 2002 zaviedla popri žetónovom systéme paušálny poplatok vo výške 250 Sk na osobu. Každá osoba však za tento paušál obdrží od obce 5 ks žetónov (t. j. 50 Sk/žetón). Ak sú doma napr. štyria členovia domácnosti, tak zaplatia ročne 4 x 250,- a obdržia 4 x 5 ks žetónov. Ak tento počet žetónov domácnosti nepostačuje, môžu si občania zakúpiť ďalšie kusy. Tie však už nestoja 50 Sk/ks, ale len 20 Sk/ks. Aj v tomto prípade obec doplácava občanom zo svojho rozpočtu okolo 50% nákladov na odpadové hospodárstvo.

- **Skúsenosti :**

Problémy s čiernymi skládkami nemajú takmer žiadne a taktiež nemajú žiadne problémy s miznutím žetónov alebo nejakých iných negatívnych javov.

Názov položky	Rok		
	1999	2000	2001
Predané žetóny (ks)	?	?	5639
Náklady na odpad. hosp. (Sk)	?	?	?
Komunálny odpad (bez septikov) (t)	350	290	300
z toho Vytriedené odpady spolu (t)	33	52	40,55
z toho Kovy	25	28	26
Sklo	5	14	13
Plasty	2	6	1,3
Papier	1	3	0,25
Textil	-	1	-

Makov (okres Čadca)

Počet obyvateľov : 1900   Počet domácností : 494

Zdroj uvedených informácií : p. Volková (OcÚ Makov)

- **Cena za žetón :**

Občania platili v roku 2001 za 1 žetón 22 Sk. V r. 2002 zaviedla obec popri žetónovom systéme aj paušálny poplatok vo výške 250 Sk na osobu. Každá osoba však za tento paušál obdrží od obce 5 ks žetónov (t. j. 50 Sk/žetón). Ak je však počet členov domácnosti väčší ako 4, činí paušálny poplatok už iba 80 Sk na osobu a opäť občan obdrží 5 ks žetónov (16 Sk/žetón). Ak domácnostiam obdržaný počet žetónov nepostačuje, môžu si občania zakúpiť ďalšie kusy za 45 Sk/ks, čo je 100 % nákladov na 1 nádobu. To znamená, že obec nedotuje náklady zvoz domového odpadu.

Obec má však domácnosti rozdelené do 3 cenových pásiem. Prvé pásmo je opísané vyššie a tie ďalšie dve sú veľmi špecifické, pretože ide o oblasti s ťažšou dostupnosťou a tam už sú poplatky obcou čiastočne dotované.

- **Skúsenosti :**

Problémy s čiernymi skládkami nemajú takmer žiadne a taktiež nemajú žiadne problémy s miznutím žetónov alebo nejakých iných negatívnych javov.

Názov položky	Rok		
	1999	2000	2001
Predané žetóny (ks)	3220	4216	3853
Náklady na odpad. hosp. (Sk)	?	253.405,-	?
Komunálny odpad (bez septikov) (t)	?	322,1	257
z toho Vytriedené odpady spolu (t)	?	?	31,5
z toho Kovy	?	?	26
Sklo	?	?	1
Plasty	?	?	0,8
Papier	?	?	3,7
Textil	?	?	-

Združenie obcí pre separovaný zber HNILEC, n. o.

- **Stručný opis Združenia Hnilec, n. o. :**

Toto Združenie si v polovičke roku 2000 založilo 14 obcí v regióne okresu Gelnica (mesto Gelnica, Jaklovce, Prakovce, Makov, ...). Forma združenia, dôvody jeho vzniku a ciele jeho činnosti sú rovnaké ako pri Združení SEMETEŠ, ktoré sme uviedli v predchádzajúcom texte. Sídlo Združenia je v okresnom meste Gelnica. V tomto meste Združenie vybudovalo aj jednoduché dotriedňovacie stredisko na vytriedené zložky odpadov. Združenie má k dispozícii zberové vozidlá (BOBR) na zber domového odpadu, ale aj ďalšie vozidlo (AVIA) na zber vytriedených odpadov.

- **Opis systému :**

Systém zberu zmesového odpadu a vytriedených surovín je rovnaký ak pri Združení SEMETEŠ, n. o. Rozdiel je len v nákladoch a cenách. Združenie účtuje každej obci rozdielne ceny za 1 žetón, ale v priemere je to asi 62 Sk. V tejto cene sú zahrnuté iba náklady na zvoz a uloženie domového odpadu. Nie sú v nej náklady na triedený zber odpadov.

Produkcia domového odpadu z domácností vo vybratých obciach Združenia Hnilec, n. o. (t) :

Názov obce	Rok			Zníženie množstva (%) (r. 2001 oproti r. 1999)
	1999	2000	2001	
Gelnica	1327	?	703,6	- 47 %
Jaklovce	240	190	147,63	- 38,5 %
Prakovce	710	570	277	- 61 %

Zdroj : Ing. Marcinová
(OkÚ Gelnica - odbor ŽP, odd. odpad. hospodárstva, marec 2002)

Gelnica (okres Gelnica)

Počet obyvateľov : 6500   Počet rodinných domov : 1000   Počet bytov : 1090
Zdroj uvedených informácií : Ing. Tohol (MsÚ Gelnica - oddelenie ŽP)

- **Opis systému a spôsob platby :**

Žetónový systém zberu odpadov robia od polky roku 2000 až doteraz. Okrem rodinných domov sa **žetónový systém v tomto meste** robí **aj na sídliskách, kde žijú 3/5 obyvateľov mesta**. Na sídliskách sú 1100 l zberné nádoby rozdelené pre jednotlivé spoločnosti vlastníkov bytov. Všetky nádoby sú na sídliskách uzamknuté zámkom a pri ich vyprázdňovaní sú odomknuté určeným správcom spoločnosti, ktorý na nádobu umiestňuje aj žetón. Občania si zakupujú žetóny na TSM Gelnica. V rokoch 2000 až 2001 neexistoval žiadny paušál ani povinné zakúpenie určitého minimálneho počtu žetónov. V r. 2002 však bol schválený popri žetónovom systéme aj paušálny poplatok na osobu. Keď domácnosti (rodinné domy alebo paneláky) potrebujú vyprázdniť svoju zbernú nádobu, zavesia si na ňu zakúpený žetón. Zvoz zmesového odpadu sa v rodinných domoch vykonáva pravidelne 1 x za 14 dní a na sídliskách iba 1 x za 7 dní. Pracovníci prepravcu (Združenie Hnilec, n. o.) žetón pri zvoze strhnú a odovzdajú ich na TSM. Tento mestský podnik ich spočíta a nahlási ich počet Združeniu. Na základe ich počtu uhradza obec prepravcovi náklady. Žetóny sú trvácne a vyrobené z plastového materiálu. Okrem názvu obce je tam uvedené aj číslo príslušného domu, resp. paneláku. Žetóny neustále obiehajú v kolobehu : TSM --> domácnosť --> prepravca --> TSM. Cez obec žetóny vôbec neobiehajú. Obec má (prostredníctvom TSM) na základe vrátených žetónov presnú evidenciu o tom, ktorá domácnosť (spoločenstvo) si nechala a ako často vyprázdňovať svoju zbernú nádobu.

- **Triedený zber :**

V obci sa triedi sklo, kovy, plasty a papier a to od polovičky roku 2000 (so zavedením žetónového systému). O zber a odovzdávanie vytriedených surovín sa stará Združenie Hnilec, n. o. Rodinné domy dávajú vytriedené suroviny do 4 farebne odlíšených plastových vriec, ktoré sa zberajú podľa kalendárika zvozu (Papier a sklo sa zberajú 1 x za 2 mesiace, plasty 1 x za 6 týždňov a kovy 1 x za štvrtrok). Na sídliskách sa používajú na vytriedené suroviny 1100 l kontajner s farebným označením, ktoré tvoria tzv. kontajnerové hniezda. Podobne ako v rodinných domoch, aj kontajner na sídliskách sa vyprázdňujú podľa pravidelného kalendárika zvozu. Papier a plasty sa zberajú 1 x za 14 dní, sklo 1 x mesačne a kovy 1 x štvrtročne.

- **Cena za žetón :**

V rokoch 2000 a 2001 platili rodinné domy za 1 žetón 56 Sk a spoločnosť na paneláku 356 Sk. Pre rok 2002 bol schválený popri žetónovom systéme aj paušálny poplatok 80 Sk na osobu. Každý občan obdrží sa svoj paušálny poplatok 1 ks žetón. Ďalšie žetóny si rodinné domy aj spoločnosti kupujú podľa potreby. Žetón pre rodinné domy stojí 80 Sk a pre spoločnosť 380 Sk. V cenách žetónov sú započítané aj náklady na triedený zber odpadov. Mesto Gelnica vôbec nedotuje náklady na odpadového hospodárstvo. Všetky náklady hradia občania.

- **Skúsenosti :**

Občania aj mesto sú so žetónovým systémom zberu odpadov veľmi spokojní, pretože je spravodlivý a rapídne sa znížilo množstvo zmesového odpadu, kvôli tomu, že občania triedia odpady a žetónový systém ich núti rozmýšľať, čo ukladajú do zberných nádob. Množstvo domového odpadu sa znížilo od zavedenia žetónového systému z 1.327 t na 703 t, čo predstavuje zníženie o 47 % !!! Ročne sa v meste vyskytnú asi 3 prípady zmiznutia žetónov, čo je však bezvýznamné množstvo. Mesto nemá žiadne vážnejšie problémy s vytváraním čiernych skládok odpadov.

Názov položky	Rok		
	1999	2000	2001
Predané žetóny - rod. domy (ks)	neboli žetóny	?	2.821
Predané žetóny - paneláky (ks)	neboli žetóny	?	2.491
Náklady na odpad. hosp. (Sk)	?	?	?
Komunálny odpad (bez septikov) (t)	1.984	1.938	1.167,8
z toho Vytriedené odpady spolu (t)	netriedilo sa	9	40,2
z toho Kovy		-	0,6
Sklo		7	26,9
Plasty		0,8	3,6
Papier		1,2	9,1

Združenie obcí pre separovaný zber ZEMPLÍN, n. o.

Zdroj uvedených informácií : Ing. Ladislav Koščo (riaditeľ Združenia Zemplín, n. o., Cejkov)

- **Stručný opis Združenia Zemplín, n. o. :**

Toto Združenie si v roku 1998 založilo 33 obcí v regióne okresu Trebišov (Cejkov, Hraň, Nový Ruskov, ...). Forma združenia, dôvody jeho vzniku a ciele jeho činnosti sú rovnaké ako pri predchádzajúcich združeniach, ktoré sme uviedli v predchádzajúcom texte. Sídlo Združenia je v obci Cejkov. V tejto obci Združenie vybudovalo aj jednoduché dotriedňovacie stredisko na vytriedené zložky odpadov. Združenie má k dispozícii zberové vozidlá (BOBR) na zber domového odpadu, ale aj ďalšie vozidlo (AVIA) na zber vytriedených odpadov.

- **Opis systému :**

Systém zberu zmesového odpadu je rovnaký ako pri predchádzajúcich združeniach. Rozdiel je okrem nákladov a cien aj v tom, že zvoz domového odpadu sa vykonáva iba 1 x za 3 týždne. Združenie účtuje obciam za jeden žetón okolo 50 Sk. Pre každú obec sa účtuje iná cena, a to kvôli tomu, že je iná dopravná vzdialenosť ku skládke.

- **Triedený zber :**

V obciach sa triedi sklo, kovy, plasty, papier a textil. O zber a odovzdávanie vytriedených surovín sa stará Združenie Zemplín, n. o. Rodinné domy dávajú vytriedené suroviny do 4 farebne odlíšených plastových vriec, ktoré sa zberajú podľa kalendárika zvozu (Papier 1 x za 3 mesiace, plasty a sklo sa zberajú 1 x za 2 mesiace, kovy a textil 1 x za polrok). Suroviny sa z vriec vysypajú na AVIU a prázdne vrecia sa vracajú späť domácnostiam. Vodič AVIE zapisuje priamo pri zbere, ktorá domácnosť odovzdala aký počet vriec. V prípade, že sa vo vreciach nachádzajú nečistoty, pracovníci, ktorí vrecia vyprázdňujú, nahlasujú túto skutočnosť tiež vodičovi, ktorý to poznačí a potom Združenie písomne upozorní príslušnú domácnosť na zistené nedostatky.

- **Skúsenosti :**

Občania aj obce sú so žetónovým systémom zberu odpadov veľmi spokojní, pretože je spravodlivý. Vo veľkej väčšine obcí tohto Združenia sa rapídne znížili náklady na odpadové hospodárstvo (viď Prílohy č. 2 až 4) a výrazne sa znížilo aj množstvo zmesového domového odpadu, kvôli tomu, že občania sa aktívne zapájajú do triedeného zberu odpadov. Za celú existenciu Združenia Zemplín, n. o. (33 obcí) boli zaznamenané iba 2 prípady zmiznutia žetónov a z toho sa podarilo vďaka včasnému nahláseniu jeden prípad vyriešiť a odhaliť domácnosť, ktorá si dala ukradnúť žetón na svoju zbernú nádobu. Obce nemajú vďaka žetónovému systému väčšiu tvorbu čiernych skládok ako mali pred zavedením tohto systému, t. j. tvorba čiernych skládok je na tej istej úrovni.

Cejkov (okres Trebišov)

Počet obyvateľov : 1228   Počet rodinných domov : 372

Zdroj uvedených informácií : Ing. Ladislav Koščo (riaditeľ Združenia Zemplín, n. o., Cejkov)

- **Cena za žetón :**

Od roku 1999 až po súčasnosť je cena žetónu stále 50 Sk/ks. V roku 2002 bol schválený popri žetónovom systéme aj paušálny poplatok 120 Sk na osobu. Za tento paušálny poplatok však domácnosť obdrží určitý počet žetónov, ktorý sa vypočíta ako počet členov domácnosti x 1,6 (čiže napr. 3-členná domácnosť dostane 5 žetónov). Ak domácnosť potrebuje viac žetónov, môže si zakúpiť na obecnom úrade za 50 Sk/ks. V cenách žetónov sú započítané aj náklady na triedený zber odpadov.

Názov položky	Rok		
	1999	2000	2001
Predané žetóny (ks)	?	522	437
Náklady na odpad. hosp. (Sk)	?	84.580,-	91.078,-
Komunálny odpad (počet vyprázdnených KUKA nádob)	?	522	437
Vytriedené odpady (počet odovzdaných vriec)	?	514	612
z toho			
Kovy	?	16	29
Sklo	?	229	201
Plasty	?	199	316
Papier	?	37	27
Textil	?	33	39

Združenie obcí pre separovaný zber Javorina - Bezovec, n. o.

Zdroj uvedených informácií : Ing. Miroslav Borcovan (starosta obce Kálnica)

- **Stručný opis Združenia Javorina - Bezovec, n. o. :**

Toto Združenie si v roku 1998 založilo 17 obcí v regióne okresu Nové Mesto nad Váhom (Kálnica, Višňové, Moravské Lieskové, ...). Forma združenia, dôvody jeho vzniku a ciele jeho činnosti sú rovnaké ako pri predchádzajúcich združeniach. Sídlo Združenia je v obci Kálnica, kde sa v areály poľnohospodárskeho družstva vybudovalo aj jednoduché dotriedňovacie stredisko na vytriedené zložky odpadov.

- **Opis systému :**

Systém zberu zmesového odpadu a vytriedených surovín je rovnaký ako pri predchádzajúcich združeniach. Združenie nemá k dispozícii svoju vlastnú zvozovú techniku, preto im celý zvoz zabezpečuje miestny súkromný prepravca (fa Paška, Kálnica). Zvoz zmesového domového odpadu sa vykonáva 1 x za 14 dní, ale Združenie sa snaží predĺžiť interval na 1 x za 21 dní. Združenie účtuje obciam za jeden žetón rozdielne ceny Sk a to najmä v závislosti od dopravnej vzdialenosti. Cena za 1 žetón sa v roku 1998 pohybovala od 14,60 Sk do 39,20 Sk.

- **Triedený zber :**

V obciach sa triedi sklo, kovy, plasty, papier. Zber a odvoz realizuje pre Združenie spomínaný súkromný prepravca. Združenie sa stará o dotriedňovanie surovín. Rodinné domy dávajú vytriedené suroviny do 4 farebne odlišných plastových vriec, ktoré sa zberajú podľa kalendárika zvozu. Suroviny sa z vriec vysypajú na korbu nákladného auta a prázdne vrecia sa vracajú späť domácnostiam.

Kálnica (okres Nové Mesto nad Váhom)

Počet obyvateľov : 1005 Počet rodinných domov : 300

Zdroj uvedených informácií : Ing. Miroslav Borcovan (starosta obce)

- **Cena za žetón :**

Žetónový systém robia od roku 1995 až po súčasnosť. V predchádzajúcom období (1999 – 2000) bola cena za 1 žetón 15 Sk. V priebehu roka 2000 sa zvýšila na 30 Sk/ks a bola platná až do konca r. 2001. V roku 2002 sa schválil popri žetónovom systéme aj paušálny poplatok 80 Sk na osobu. Za tento paušálny poplatok však občan obdrží od obecného úradu 2 ks žetónov. Ak domácnosť potrebuje viac žetónov, môže si ďalšie zakúpiť na obecnom úrade za 40 Sk/ks. Obec dotuje náklady na odpadové hospodárstvo vo výške 50 %.

- **Skúsenosti :**

So žetónovým systémom zberu odpadov sú spokojní. Aj napriek tomu, že na žetónoch majú uvedené iba poradové číslo žetónu a nie číslo príslušného domu, občania si vôbec žetóny nekradnú. Obec nezaznamenáva ani žiadne iné neoprávnené zaobchádzanie so žetónmi (napr. strhávanie zo zberných nádob). Priemerný počet vyprázdnených zberových nádob so zmesovým odpadom je okolo 2 ks **na občana** ročne. Pokiaľ ide o tvorbu čiernych skládok, tak obec má od zavedenia žetónového systému menšie problémy ako pred žetónovým systémom. V r. 1998 bola obec splynofikovaná. Táto skutočnosť sa asi najvýraznejšou mierou podpísala pod zníženie produkcie odpadov v obci, znížilo sa množstvo odpadov z popola.

Názov položky	Rok			
	1998	1999	2000	2001
Predané žetóny (ks)	?	2.452	1.402	1.310
Náklady na zvoz odpadu (Sk)	88.650,-	135.000,-	114.000,-	169.250,-
Náklady na uloženie odpadu (Sk)	19.830,-	24.950,-	28.500,-	32.825,-
Náklady na triedený zber (Sk)	45.624,-	75.320,-	48.400,-	49.360,-
Náklady na odpad. hosp. (Sk)	154.104,-	235.270,-	190.900,-	251.435,-
Komunálny odpad (bez septikov) (t)	69,1	104,3	105,5	96,5
z toho Vytriedené odpady spolu (t)	3	3,3	3,5	4
z toho Kovy	0,4	0,5	0,5	0,5
Sklo	1,9	1,9	1,5	1,5
Plasty	0,6	0,6	1,2	1,5
Papier	0,1	0,3	0,3	0,5

Višňové (okres Nové Mesto nad Váhom)

Počet obyvateľov : 200

Počet rodinných domov : 80

Zdroj uvedených informácií : Ján Kobza (starosta obce)

- **Cena za žetón :**

Žetónový systém robia už 8 rokov. Na začiatku bola cena za 1 žetón 20 Sk. Potom sa zvýšila na 30 Sk/ks. V roku 2002 sa schválil popri žetónovom systéme aj paušálny poplatok 200 Sk na osobu. Za tento paušálny poplatok však občan obdrží od obecného úradu 5 ks žetónov. Ak domácnosť potrebuje viac žetónov, môže si ďalšie zakúpiť na obecnom úrade za 40 Sk/ks. Domácnosti si zakupujú ešte aj plastové vrecia na triedenie odpadov po 5 Sk/ks. Obec dotuje náklady na odpadové hospodárstvo vo výške 30 %.

- **Skúsenosti :**

So žetónovým systémom zaviedli ho kvôli tomu, aby odpadov a aby tým bola dať vyrobených žetónov iba s číslami domov. Pri tejto celkovo menší počet

Obec nezaznamenala žiadne krádeže žetónov ani iné negatívne zaobchádzanie s nimi. Pokiaľ ide o tvorbu čiernych skládok, tak obec mala určité problémy s ich tvorbou v čase, keď bol zavedený čisto žetónový systém bez akéhokoľvek paušálu. Keď však v súčasnosti už musí každý platiť za odpady a dostane za to pár žetónov, už nemá dôvod vytvárať čierne skládky. Určité problémy s čiernymi skládkami ešte majú, pretože majú nedisciplinovaných chalupárov, ktorí nemajú vzťah k obci. Náklady obce na odpadové hospodárstvo klesli pri žetónovom systéme asi o 20 %. Ľudia si začali dávať väčší pozor nato, čo ukladajú do zberných nádob. Prestali tam ukladať napr. kamene. Znížilo sa tak množstvo (váha) odpadov a klesli náklady (napr. na uloženie odpadov na skládku). Na zníženie množstva odpadov mala pozitívny vplyv aj realizácia systému zberu vytriedených odpadov a splynofikovanie obce.

zberu odpadov sú spokojní. občania platili podľa množstva platba spravodlivejšia. Obec poradovými číslami a nie s variante stačí pre potreby obce žetónov.

Názov položky	Rok		
	1999	2000	2001
Predané žetóny (ks)	920	650	340
Náklady na odpad. hosp. (Sk)	?	?	?
Komunálny odpad (bez septikov) (t)	?	56,6	47,3
z toho Vytriedené odpady spolu (t)	?	3	6,2
z toho Kovy	?	0,5	3,5
Sklo	?	1,5	1,7
Plasty	?	0,5	0,5
Papier	?	0,5	0,5

skúseností

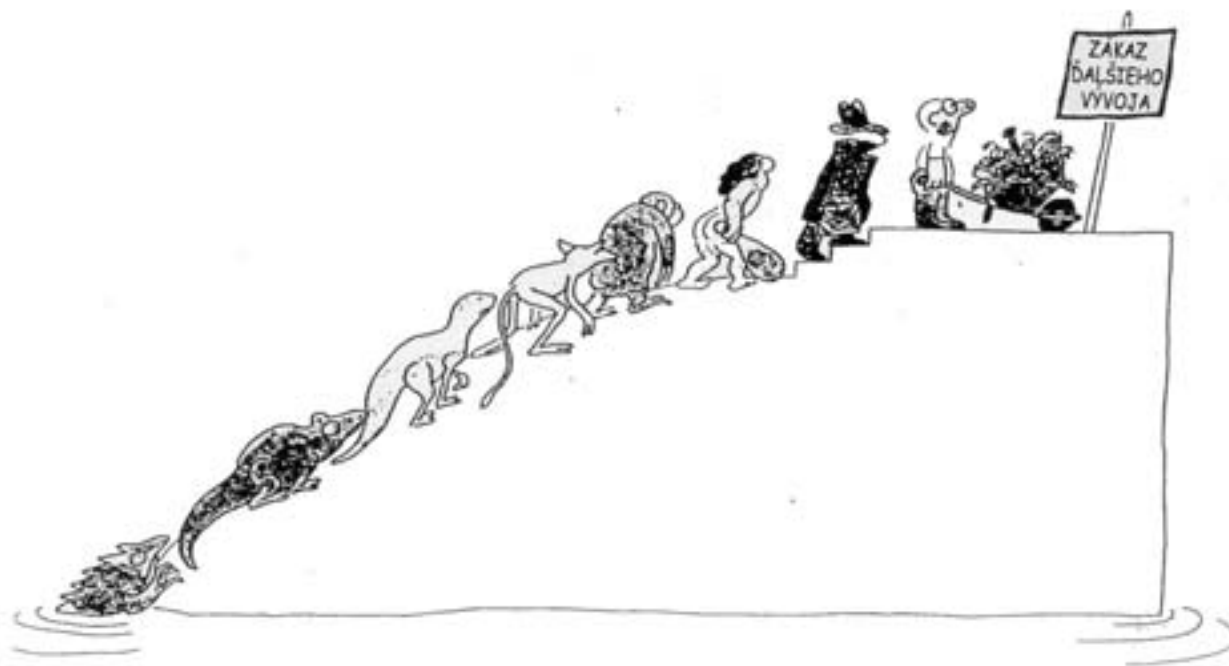
Všeobecné skúsenosti obcí so žetónovým systémom

Väčšina obcí, ktoré zaviedli žetónový systém zberu odpadov, zaviedli tento systém kvôli tomu, aby vyšli v ústrety predovšetkým občanom a aby mali zabezpečené odpadové hospodárstvo "za rozumnú cenu". Žetónovým systémom chceli ustanoviť spravodlivejší systém spoplatňovania služieb za odpady a zároveň znížiť celkové náklady, ktoré je potrebné vynakladať na hospodárenie s odpadmi.

Skúseností obcí jednoznačne ukazujú, že prechod od paušálnych systémov ku žetónovým bol krok správnym smerom a že mnohé z očakávaní sa podarilo naplniť. Obce, ktoré realizujú žetónový systém sa vo väčšine prípadov skutočne snažia **hospodáriť s odpadmi** a nie len **nakladať s odpadmi**. Je u nich jednoznačne badať trend skvalitňovať odpadové hospodárstvo, či už po ekonomickej stránke alebo ekologickej.

Vo všeobecnosti sa dá konštatovať, že tie obce, ktoré začali spoločnými silami čeliť narastajúcemu problému odpadov a vytvorili si neziskové združenia (vďaka asistencii firmy TEEP Bratislava) realizujú kvalitnejší systém triedeného zberu odpadov, aj keď nie vždy dosahujú aj lepšie výsledky ako tie obce, ktoré si zabezpečujú všetko samé. Združené obce nerobia z problému odpadov pre seba výnosný obchod, ale majú úprimnú snahu riešiť a eliminovať tento problém a šetriť občanom financie ako sa len dá. Je veľmi zarážajúce, že menšie obce sú schopné a ochotné občanom dotovať odpadové hospodárstvo až do výšky 50 % celkových nákladov, zatiaľ čo väčšie mestá také ochotné nie sú. Týmito slovami sme nechceli podporiť myšlienku dotovaného odpadového hospodárstva, ale len upozorniť na zaujímavý paradox.

Predstavitelia obcí, ktoré realizujú žetónový systém už niekoľko rokov si ho veľmi pochvaľujú a vo väčšine prípadov ich už ani nenapadajú myšlienky na upustenie od ďalšieho pokračovania v tomto systéme.

Mýtus tvorby čiernych skládok

Jeden z dvoch hlavných mýtusov, ktorý bráni rozširovaniu žetónového systému zberu odpadov je, že po zavedení tohto systému ho ľudia nebudú dodržiavať, že si nebudú kupovať a upevňovať na svoje zberné nádoby žetóny a že budú odpady hádzať kade-tade po jarkoch, nelegálne spaľovať na záhradách a v peciach.

Skúsenosti obcí ukazujú, že ide v drvivej väčšine prípadov o absolútne neopodstatnený predsudok. Obce so žetónovým systémom a hlavne tie, ktoré realizujú celkom kvalitne aj triedený zber odpadov, nemajú buď žiadne

Čierna skládka z mesta, kde existuje paušálny poplatok a neexistujú žetóny.

problémy s tvorbou čiernych skládok alebo len skutočne veľmi minimálne. Takmer vždy ich vytvárajú ľudia, ktorí jednoducho nie sú prispôsobiví akémukoľvek systému zberu odpadov alebo ide o ľudí, ktorí nemajú zbernú nádobu (napr. chalupári) a ku ktorým je ťažká dostupnosť zberovými vozidlami.

Opäť sa potvrdilo, že keď je systém zberu odpadov organizovaný pravidelne, dobre a za prijateľnú cenu, nič nenúti občana, aby riskoval problémy s tvorbou čiernych skládok. Výrazne pozitívny vplyv na elimináciu tvorby čiernych skládok má kvalitne organizovaný systém zberu vytriedených surovín. Kvalitný triedený zber je asi najúčinnější nástroj v boji s čiernymi skládkami.

Nový zákon o odpadoch taktiež asi výrazne prispieje k znižovaniu tvorby čiernych skládok. Za pôvodcu sa totižto už označuje občan a nie obec a

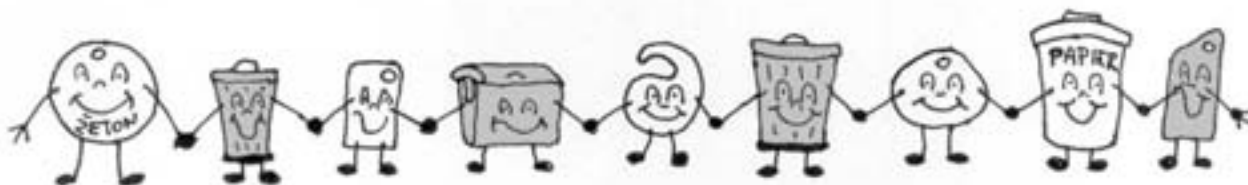
každý občan musí platiť poplatok za zber, prepravu a zneškodňovanie svojich odpadov. Povinnosť platiť poplatok platí pre občana len pár mesiacov a skúseností obcí už jednoznačne hovoria o tom, že keď občania musia platiť, tak sa sami dožadujú zberných nádob. A keď ich už dostanú, tak sa ich snažia využívať a oveľa menej rozmýšľajú nad tým, že by sa zbavili svojich odpadov niekde "načierne". Z tohto uhla pohľadu má stanovenie určitého minimálneho paušálneho poplatku pre každého pozitívny efekt pri eliminácii tvorby čiernych skládok.

Mýtus kradnutia žetónov

Druhým hlavným mýtom, ktorého sa obávajú hlavne predstavitelia obcí pri rozhodovaní sa o tom, či realizovať žetónový systém alebo nie, je obava, že producenti odpadov (hlavne domácnosti) si budú jeden druhému žetóny kradnúť, strhávať, poškodzovať, ...atď., jednoducho povedané, že budú žetóny nejako zneužívať.

Skúsenosti obcí opäť úplne jednoznačne ukázali, že obava je absolútne bezpredmetná, pretože prípady kradnutia alebo iného neoprávneného zaobchádzania so žetónmi sú veľmi ojedinelé (dosahujú úroveň max. asi 0,1 % z počtu predaných žetónov) alebo žiadne. A čo je do určitej miery slovenským paradoxom, ľudia si žetóny nekradnú, nestrhávajú, atď. ani vtedy, keď je systém urobený tak, že by takáto nekalá činnosť mohla mať pre nich finančný efekt. Máme na mysli prípad, že je na žetóne uvedené iba poradové číslo žetónu (bez čísla domu). Keby niekto niekomu ukradol takýto žetón a použil na svoju zbernú nádobu, veľmi ťažko by prepravca alebo obecny úrad hľadal vinníka.

Systém cirkulácie (kolobehu) žetónov sa však dá vymyslieť tak, že je žetón prakticky nezneužiteľný a keby aj došlo k nejakému nekalému zaobchádzaniu, tak ten, kto o žetón prišiel, nato finančne nedoplatí.

Priemerný počet predaných žetónov

Názov obce	Počet RD	Počet obyvateľ.	Rok			
			1999	2000	2001	
Kálnica	300	1.005	Predané žetóny (ks)	2.452	1.402	1.310
			Priemer na 1 RD (ks)	8,17	4,67	4,37
			Priemer na 1 obyv. (ks)	2,44	1,40	1,30
Višňové	80	200	Predané žetóny (ks)	920	650	340
			Priemer na 1 RD (ks)	11,50	8,13	4,25
			Priemer na 1 obyv. (ks)	4,60	3,25	1,70
Bolešov	430	1.500	Predané žetóny (ks)	2.403	2.694	3.216
			Priemer na 1 RD (ks)	5,59	6,27	7,48
			Priemer na 1 obyv. (ks)	1,60	1,80	2,14
Horná Poruba	330	1.109	Predané žetóny (ks)	paušál	2.228	2.000
			Priemer na 1 RD (ks)	-	6,75	6,06
			Priemer na 1 obyv. (ks)	-	2,01	1,80
Mikušovce	250	1.026	Predané žetóny (ks)	cca 900	cca 900	cca 900
			Priemer na 1 RD (ks)	3,6	3,6	3,6
			Priemer na 1 obyv. (ks)	0,88	0,88	0,88
Streženice	245	817	Predané žetóny (ks)	?	?	?
			Priemer na 1 RD (ks)	?	?	?
			Priemer na 1 obyv. (ks)	?	?	?
Horná Maríková	300 len 80 má zber. nád.	800	Predané žetóny (ks)	paušál	?	900
			Priemer na 1 RD (ks)	-	?	11,25
			Priemer na 1 obyv. (ks)	-	?	1,13
Dolná Maríková	460	1.500	Predané žetóny (ks)	7.545	7.000	6.467
			Priemer na 1 RD (ks)	16,40	15,22	14,06
			Priemer na 1 obyv. (ks)	5,03	4,67	4,31
Udiča	'99 - 345 '00 - 387 '01 - 413	2.185	Predané žetóny (ks)	8.130	8.737	7.267
			Priemer na 1 RD (ks)	23,57	22,58	17,60
			Priemer na 1 obyv. (ks)	3,72	4,00	3,33
Staškov	531	2.600	Predané žetóny (ks)	3.560	3.281	2.999
			Priemer na 1 RD (ks)	6,70	6,18	5,65
			Priemer na 1 obyv. (ks)	1,37	1,26	1,15
Vysoká n/Kysucou	450	3.100	Predané žetóny (ks)	?	?	5.639
			Priemer na 1 RD (ks)	?	?	12,53
			Priemer na 1 obyv. (ks)	?	?	1,82
Makov	494	1.957	Predané žetóny (ks)	3.220	4.216	3.853
			Priemer na 1 RD (ks)	6,52	8,53	7,80
			Priemer na 1 obyv. (ks)	1,65	2,15	1,97
Gelnica	RD 1.000 Byty 1.090	6.500 (RD 2.600 Byty 3.900)	Predané žetóny RD (ks)	-	?	2.821
			Predané žetóny Byty (ks)	-	?	2.491
			Priemer na 1 RD (ks)	-	?	2,82
			Priemer na 1 byt (ks)	-	?	2,29
			Priemer na 1 obyv. (ks)	-	?	1,09
Cejkov	372	1.228	Priemer na 1 ob. Byty (ks)	-	?	0,64
			Predané žetóny (ks)	?	522	437
			Priemer na 1 RD (ks)	?	1,40	1,17
			Priemer na 1 obyv. (ks)	?	0,43	0,36

Vysvetlivky : ? - nepodarilo sa získať údaje

Komentár : Z tabuľky vyplýva, že rozptyl predaných žetónov (najmenej Cejkov 1,17 ks/RD (r. 2001) !!! a najviac Udiča 23,57 ks/RD (1999)) je závratne vysoký. Rozptyl je veľmi vysoký nie len medzi jednotlivými obcami, ale podľa predstaviteľov obcí aj medzi jednotlivými producentmi odpadov v obci. Práve tento rozdiel predaných žetónov medzi jednotlivými pôvodcami odpadov je prejavom spravodlivosti a uplatňovania princípu "ZNEČISŤOVATEĽ PLATÍ". Na počet predaných žetónov má veľmi výrazný vplyv niekoľko faktorov (celý systém odpadového hospodárstva obce, či sa napr. robí zber vytriedených surovín a akým systémom, mentalita obyvateľov v obci, systém kontroly, cena žetónu, atď.). Zo získaných údajov vyšiel priemer okolo 9 ks predaných žetónov/RD/rok. Zvoz odpadov sa však vykonáva väčšinou 1 x za 14 dní (t. j. 26 zvozov ročne). Z toho vyplýva, že počet zvozov je v priemere asi 3 x väčší ako je skutočná potreba domácností. Na tomto ukazovateli je vidieť veľkú nespravodlivosť paušálneho spoplatňovania nákladov na zvoz odpadov, kedy všetky domácnosti platia rovnako za 26 zvozov. Pritom niekto platí 3 x viac, ako by mal, a niekto zase 3 x menej.

Analýzou sa zberali skúsenosti prevažne z menších obcí a priemerné počty predaných žetónov sú vo väčšine týchto obcí preto také nízke, lebo je v týchto obciach vysoký podiel využívania biologického odpadu (kompostovanie na záhrade, hydina, domáce zvieratá) a taktiež je vysoký podiel podkurovania s papierom. Keby sa realizoval žetónový systém v mestskej zástavbe, priemerné počty predávaných žetónov by boli určite vyššie. Pri väčšine obcí počet predaných žetónov na domácnosť z roka na rok klesá. Tak by to malo byť. Znamená to totižto, že sa viacej odpadov využíva alebo sa dokonca vôbec nevytvára. Ak je však niekde pri stabilnom počte užívaných zberných nádob trend predaných žetónov stúpajúci, znamená to, že buď rastie produkcia nevyužitelných odpadov alebo domácnosti prestávajú triediť svoje odpady. Aj jedno, aj druhé však znamená, že nie je nič v poriadku a treba tento negatívny vývoj ihneď rozanalyzovať a vykonať také nápravné opatrenia, aby sa počet predávaných žetónov každoročne znižoval a tým aj množstvo odpadov, ktoré treba zneškodňovať.

Účinnosť triedeného zberu

Názov obce	Počet RD	Počet obyvateľ.	Rok			
			1999	2000	2001	
Kálnica	300	1.005	Množstvo TKO (t)	104,3	105,5	96,5
			Vytriedené suroviny (t)	3,3	3,5	4
			Účinnosť triedenia (%)	3,16%	3,32%	4,15%
Višňové	80	200	Množstvo TKO (t)	?	56,6	47,3
			Vytriedené suroviny (t)	?	3	6,2
			Účinnosť triedenia (%)	?	5,30%	13,11%
Bolešov	430	1.500	Množstvo TKO (t)	160,13	134,1	128,75
			Vytriedené suroviny (t) ♦	9,13	23,1	12,95
			Účinnosť triedenia (%)	5,70%	17,23%	10,06%
Horná Poruba	330	1.109	Množstvo TKO (t)	182,3	142,8	104,2
			Vytriedené suroviny (t)	15,9	16,2	16,2
			Účinnosť triedenia (%)	8,72%	11,34%	15,55%
Mikušovce	250	1.026	Množstvo TKO (t)	75,7	79,8	56,1
			Vytriedené suroviny (t)	18,1	10,6	14,7
			Účinnosť triedenia (%)	23,91%	13,28%	26,20%
Streženice	245	817	Množstvo TKO (t)	?	193,2	232,7
			Vytriedené suroviny (t) ♦	?	1,0	33
			Účinnosť triedenia (%)	?	0,52%	14,18%
Horná Maríková	300 len 80 má zber. nád.	800	Množstvo TKO (t)	185,8	109,2	213,5
			Vytriedené suroviny (t)	17,9	29,3	38,5
			Účinnosť triedenia (%)	9,63%	26,83%	18,03%
Dolná Maríková	460	1.500	Množstvo TKO (t)	211,1	151,1	236,2
			Vytriedené suroviny (t)	36,5	38,1	67
			Účinnosť triedenia (%)	17,29%	25,22%	28,37%
Udiča	'99 - 345 '00 - 387 '01 - 413	2.185	Množstvo TKO (t)	270,3	341	?
			Vytriedené suroviny (t)	16,6	91,8	?
			Účinnosť triedenia (%)	6,14%	26,92%	?
Štaškov	531	2.600	Množstvo TKO (t)	?	?	266
			Vytriedené suroviny (t)	?	?	14,32
			Účinnosť triedenia (%)	?	?	5,38%
Vysoká n/Kysucou	450	3.100	Množstvo TKO (t)	350	290	300
			Vytriedené suroviny (t)	33	52	40,55
			Účinnosť triedenia (%)	9,43%	17,93%	13,52%
Makov	494	1.957	Množstvo TKO (t)	?	322,1	257
			Vytriedené suroviny (t)	?	?	31,5
			Účinnosť triedenia (%)	?	?	12,26%
Gelnica	RD 1.000 Byty 1.090	6.500 (RD 2.600 Byty 3.900)	Množstvo TKO (t)	1.984	1.938	1.167,8
			Vytriedené suroviny (t)	-	9	40,2
			Účinnosť triedenia (%)	0%	0,46%	3,44%
Cejkov *	372	1.228	Množstvo TKO (Počet KUKA)	?	522	437
			Vytried. suroviny (Počet vriec)	?	514	612
			Účinnosť triedenia (%)	?	49,61%	58,34%

Vysvetlivky : ♦ - množstvo vytriedených surovín nie je kompletne

? - nepodarilo sa získať údaje

* - pri tejto obci sa účinnosť nezisťovala z hmotnosti, ale iba objemovo (pomer medzi počtom vyprázdnených nádob (KUKA) so zmesovým odpadom a počtom odovzdaných vriec s vytriedenými surovinami).

Komentár : Zo získaných údajov a uvedených v tejto tabuľke je možné vysloviť záver, že žetónový systém zberu odpadov má pozitívny environmentálny dopad a častokrát veľmi výrazný. Vo väčšine obcí totižto možno sledovať kontinuálne znižovanie celkového množstva tuhých komunálnych odpadov (niekde aj o niekoľko desiatok percent, napr. Horná Poruba a Gelnica zníženie TKO o viac ako 40 %) a zvyšovanie množstva vytriedených surovín. Žetónový systém jednoznačne podnecuje občanov rozmyšľať o tom, čo sa stane odpadom a čo nie, začo bude treba platiť a začo nie. Občania majú snahu šetriť svoje financie za žetóny a preto sa snažia veci, ktoré sa majú stať odpadom, nejakou vyžiť. Je potešujúce, že občania uprednostňujú skôr využívanie systému zberu vytriedených odpadov pred nejakým nežiadúcim nakladaním s odpadmi (čierna skládka, spaľovanie v domácnosti). Na druhej strane však treba priznať, že tieto negatívne javy sa vyskytujú aj počas žetónového systému. Nemali by však tvoriť neprekonateľnú prekážku pri širšom zavádzaní tohto systému do praxe, pretože tieto negatívne javy nemajú automaticky priamu súvislosť so žetónovým systémom. Sú totižto v rovnakej miere badateľné aj pri paušálnom alebo inom systéme.

Je prekvapením a do značnej miery aj paradoxom, že niektoré obce (napr. Dolná Maríková, Mikušovce), ktoré majú vytvorený iba donáškový systém zberu vytriedených surovín (kontajnery po obci) dosahujú oveľa vyššiu účinnosť separácie, ako tie obce, ktoré realizujú systém pravidelného zberu surovín od domu k domu (vrecia priamo v domácnosti).

Produkcia odpadov na 1 občana

Názov obce	Počet obyvateľ.	Rok			
		1999	2000	2001	
Kálnica	1.005	Množstvo TKO (t)	104,3	105,5	96,5
		Produkcia na 1 obyv. (kg)	103,78	104,98	96,02
Višňové	200	Množstvo TKO (t)	?	56,6	47,3
		Produkcia na 1 obyv. (kg)	?	283,0	236,5
Bolešov	1.500	Množstvo TKO (t)	160,13	134,1	128,75
		Produkcia na 1 obyv. (kg)	106,75	89,4	85,83
Horná Poruba	1.109	Množstvo TKO (t)	182,3	142,8	104,2
		Produkcia na 1 obyv. (kg)	164,38	128,76	93,96
Mikušovce	1.026	Množstvo TKO (t)	75,7	79,8	56,1
		Produkcia na 1 obyv. (kg)	73,78	77,78	54,68
Streženice	817	Množstvo TKO (t)	?	193,2	232,7
		Produkcia na 1 obyv. (kg)	?	236,47	284,82
Horná Maríková	800	Množstvo TKO (t)	185,8	109,2	213,5
		Produkcia na 1 obyv. (kg)	232,25	136,5	266,88
Dolná Maríková	1.500	Množstvo TKO (t)	211,1	151,1	236,2
		Produkcia na 1 obyv. (kg)	140,73	100,73	157,47
Udiča	2.185	Množstvo TKO (t)	270,3	341	?
		Produkcia na 1 obyv. (kg)	123,71	156,06	?
Štaškov	2.600	Množstvo TKO (t)	?	?	266
		Produkcia na 1 obyv. (kg)	?	?	102,31
Vysoká n/Kysucou	3.100	Množstvo TKO (t)	350	290	300
		Produkcia na 1 obyv. (kg)	112,90	93,55	96,77
Makov	1.957	Množstvo TKO (t)	?	322,1	257
		Produkcia na 1 obyv. (kg)	?	164,59	131,32
Gelnica	6.500	Množstvo TKO (t)	1.984	1.938	1.167,8
		Produkcia na 1 obyv. (kg)	305,23	298,15	179,66
Cejkov *	1.228	Množstvo TKO (Počet KUKA)	?	522	437
		Produkcia na 1 obyv. (KUKA)	?	0,43	0,36

Vysvetlivky : ? - nepodarilo sa získať údaje

* - pri tejto obci sa produkcia odpadov na 1 obyvateľa určila iba objemovo (z počtu vyprázdnených nádob (KUKA) so zmesovým odpadom)

Komentár : Z tejto tabuľky je vidieť, že medzi jednotlivými obcami existujú veľké rozdiely (niekedy až niekoľkonásobné) v celkovej produkcii tuhých komunálnych odpadov (TKO) na 1 občana ročne. Je samozrejmé, že nie je možné, aby občania jednej obce produkovali vo svojich domácnostiach 2 až 5-krát viac domových odpadov ako občania v druhej obci. Tieto veľké rozdiely sú spôsobené tým, že v celkovej produkcii odpadov sú zahrnuté aj iné druhy komunálnych odpadov, nie iba odpady z domácností.

Náklady na odpadové hospodárstvo

Názov obce	Počet RD	Počet obyvateľ.	Rok			
			1999	2000	2001	
Kálnica	300	1.005	Náklady na odp. hosp. (Sk)	235.270,-	190.900,-	251.435,-
			Náklady na 1 RD (Sk)	784,23	636,33	838,12
			Náklady na 1 obyvateľ. (Sk)	234,10	189,95	250,18
Višňové	80	200	Náklady na odp. hosp. (Sk)	?	?	?
			Náklady na 1 RD (Sk)	?	?	?
			Náklady na 1 obyvateľ. (Sk)	?	?	?
Bolešov	430	1.500	Náklady na odp. hosp. (Sk)	158.582,-	147.929,-	176.975,-
			Náklady na 1 RD (Sk)	368,80	344,02	411,57
			Náklady na 1 obyvateľ. (Sk)	105,72	98,62	117,98
Horná Poruba	330	1.109	Náklady na odp. hosp. (Sk)	179.300,-	156.760,-	136.308,-
			Náklady na 1 RD (Sk)	543,33	475,03	413,05
			Náklady na 1 obyvateľ. (Sk)	161,68	141,35	122,91
Mikušovce	250	1.026	Náklady na odp. hosp. (Sk)	165.204,-	173.000,-	180.000,-
			Náklady na 1 RD (Sk)	660,82	692	720
			Náklady na 1 obyvateľ. (Sk)	161,02	168,62	175,44
Streženice	245	817	Náklady na odp. hosp. (Sk)	?	?	?
			Náklady na 1 RD (Sk)	?	?	?
			Náklady na 1 obyvateľ. (Sk)	?	?	?
Horná Maríková	300 len 80 má zber. nád.	800	Náklady na odp. hosp. (Sk)	?	?	127.000,-
			Náklady na 1 RD (Sk)	?	?	423,33
			Náklady na 1 obyvateľ. (Sk)	?	?	158,75
Dolná Maríková	460	1.500	Náklady na odp. hosp. (Sk)	178.000,-	147.000,-	233.000,-
			Náklady na 1 RD (Sk)	386,96	319,57	506,52
			Náklady na 1 obyvateľ. (Sk)	118,67	98	155,33
Udiča	'99 - 345 '00 - 387 '01 - 413	2.185	Náklady na odp. hosp. (Sk)	?	?	?
			Náklady na 1 RD (Sk)	?	?	?
			Náklady na 1 obyvateľ. (Sk)	?	?	?
Štaškov	531	2.600	Náklady na odp. hosp. (Sk)	600.000,-	500.000,-	400.000,-
			Náklady na 1 RD (Sk)	1.129,94	941,62	753,30
			Náklady na 1 obyvateľ. (Sk)	230,77	192,31	153,85
Vysoká n/Kysucou	450	3.100	Náklady na odp. hosp. (Sk)	?	?	?
			Náklady na 1 RD (Sk)	?	?	?
			Náklady na 1 obyvateľ. (Sk)	?	?	?
Makov	494	1.957	Náklady na odp. hosp. (Sk)	?	253.405,-	?
			Náklady na 1 RD (Sk)	?	512,97	?
			Náklady na 1 obyvateľ. (Sk)	?	129,49	?
Gelnica	RD 1.000 Byty 1.090	6.500 (RD 2.600 Byty 3.900)	Náklady na odp. hosp. (Sk)	?	?	?
			Náklady na 1 RD (Sk)	?	?	?
			Náklady na 1 obyvateľ. (Sk)	?	?	?
Cejkov	372	1.228	Náklady na odp. hosp. (Sk)	?	84.580,-	91.078,-
			Náklady na 1 RD (Sk)	?	227,37	244,83
			Náklady na 1 obyvateľ. (Sk)	?	68,88	74,17

Vysvetlivky : ? - nepodarilo sa získať údaje

Komentár : Vyhodnocovať žetónový systém z pohľadu nákladov je dosť ťažká úloha. Vo všeobecnosti je faktom, že žetónový systém dáva reálnu nádej na zníženie nákladovosti zvozu domových odpadov. V žiadnom prípade to však neplatí ako pravidlo. To, či sa podarí znížiť náklady realizáciou žetónového systému závisí najmä od rozsahu vplyvu rôznych faktorov (napr. cena za uloženie odpadov na skládku, cena nafty, ...), ktoré majú vážne dopady na ekonomiku akéhokoľvek systému (nielen žetónového) a ktoré systém samotný môže iba eliminovať a aj to iba čiastočne. Skúsenosti zo Slovenska však hovoria (viď aj prílohy č. 2 až 4), že existuje veľmi početná skupina obcí, ktorým sa podarilo realizáciou žetónového systému zberu odpadov znížiť náklady na svoje odpadové hospodárstvo a to až o niekoľko desiatok percent. Táto skupina, ktorej sa to podarilo je oveľa početnejšia ako tá, ktorej sa to nepodarilo

Náklady sú výrazne ovplyvňované aj tým, aký systém triedeného zberu obec realizuje. Či organizuje nákladnejší vrecový systém od domu k domu s následným spracovaním v dotriedňovacom stredisku alebo iba donáškový systém (kontajnery po obci), pri ktorom sa suroviny bez dotriedňovania odvážajú priamo spracovateľovi.

Ceny za žetón a dotácie obcí

Názov obce	Cena žetónu/ks				Dotácia obce na odpad. hosp. (%)
	r. 1999	r. 2000	r. 2001	r. 2002	
Kálnica	15,-	15,- / 30,-	30,-	paušál 80 Sk/os/rok (v tom sú 2 žetóny) Ďalší žetón 40 Sk/ks.	50 %
Višňové	30,-	30,-	30,-	paušál 200 Sk/os/rok (v tom je 5 žetónov) Ďalší žetón 40 Sk/ks.	cca 30 %
Bolešov	33,-	33,-	33,-	paušál 100 Sk/os/rok + min. 5 žetónov á 33 Sk/ks/RD	50 % pre občanov 0 % pre organizácie
Horná Poruba	neboli žetóny	35,-	35,-	iba paušál 180 Sk/os/rok	cca 25%
Mikušovce	30,-	30,-	30,-	paušál 80 Sk/os/rok, žetón 2 Sk/ks	cca 50 %
Streženice	15,-	15,-	15,-	iba paušál 300 Sk/os/rok	cca 50 %
Horná Maríková	neboli žetóny	18,-	24,-	ešte neboli schválené poplatky	30 % na zvoz 100 % na uloženie
Dolná Maríková	11,-	11,-	15,-	paušál 120 Sk/os/rok, žetón 20 Sk/ks	50 %
Udiča	15,- za vyprázdenie	15,- za vyprázdenie	15,- za vyprázdenie	paušál od 100 do 20 Sk/os/rok (za každých 20 Sk je 1 žetón)	cca 50 %
Staškov	22,-	22,-	22,-	paušál 80 Sk/os/rok (v tom sú 2 žetóny) Ďalší žetón 40 Sk/ks .	70 % do r. 2001 50 % v r. 2002
Vysoká n/Kysucou	20,-	20,-	20,-	paušál 250 Sk/os/rok (v tom je 5 žetónov) Ďalší žetón 20 Sk/ks.	50 %
Makov	?	?	22,-	paušál 250 Sk/os/rok (v tom je 5 žetónov) Ďalší žetón 45 Sk/ks.	Cca 50 % v r. 2001 0 % v r. 2002
Gelnica	neboli žetóny	56,- RD 356,- KBV	56,- RD 356,- KBV	paušál 80 Sk/os/rok (v tom je 1 žetón) Ďalší žetón 80 Sk/ks (RD) 380 Sk/ks (KBV).	0 %
Cejkov	50,-	50,-	50,-	paušál 120 Sk/os/rok (RD dostane žetóny = 1,6 x počet ľudí v RD) Ďalší žetón 50 Sk/ks.	0 %

Vysvetlivky : ? - nepodarilo sa získať údaje

Komentár : Kým nenadobudli účinnosť ustanovenia z nového zákona o odpadoch (č. 223/2001 Z. z.) o poplatkoch za zber, prepravu a zneškodňovanie odpadov, tak vo všetkých obciach, kde sa realizoval žetónový systém, platili domácnosti poplatky presne podľa svojej potreby a podľa počtu zakúpených žetónov. Od roku 2002 však zo zákona museli obce povinne zaviesť aj paušálne poplatky na občana. Tento direktívny prvok pri vyberaní poplatkov sa však väčšina obcí rozhodla kompenzovať tým, že za vybraný paušál občania dostali od obce určitý počet žetónov. Iné obce zase schválili paušálny poplatok a žetóny si musia občania kupovať zvlášť. No a niektoré obce zostali už iba pri paušálnom vyberaní poplatkov.

Mnohé obce, ktoré realizujú žetónový systém sa správajú veľmi sociálne a výrazne dotujú (najčastejšie 50 %) občanom náklady na odpadové hospodárstvo. Politika vytvorených Združení obcí však smeruje k tomu, aby sa kvalitným fungovaním systému odpadového hospodárstva postupne dotácie úplne odbúrali. Je možné odhadnúť, že keby sa v súčasnosti odbúrali dotácie v sledovaných obciach, tak cena 1 žetónu by sa pohybovala maximálne na úrovni 60 až 70 Sk.

Záver

Zo získaných skúsenosti slovenských obcí možno vysloviť záver, že **žetónový systém zberu odpadov** je systém, ktorý **sa oplatí vyskúšať**. Je totižto vysoká pravdepodobnosť, že obci, ktorá sa ho rozhodne realizovať na svojom území prinesie oveľa viac pozitívnych výsledkov ako negatívnych. Je vysoká pravdepodobnosť toho, že pri jeho realizácii dôjde k zníženiu produkovaných odpadov, čo vyvolá zníženie nákladov za zneškodňovanie odpadov a pomôže znížiť poplatky pre občanov alebo aspoň zastabilizovať. Systém samotný je silnou motiváciou k vyššej zapojenosti občanov do triedeného zberu odpadov (najmä vtedy, keď občania nemusia hradiť priamo jeho náklady), to však ale ešte neznamená, že je vhodné poľaviť v osvetovej práci s občanmi. Žetónový systém je systém, ktorý znamená pre občanov možnosť spravodlivejšej formy spoplatňovania. Občania cítia, že svojim konaním môžu ovplyvňovať výšku svojich poplatkov (platia iba za svoje odpady a nie za odpady z iných domácností). Tento fakt je veľmi dôležitým pre aktívnejšie zapájanie verejnosti do života obce, pretože núti občanov k tomu, aby rozmýšľali nad tým, čo činia, čo sa prejavuje aj pri iných otázkach verejného života. Žetónový systém je jednoznačne službou pre občana.

Žetónový zber si netreba iba idealizovať. Má aj svoje riziká. Treba však hneď podotknúť, že tieto riziká sú riešiteľné. Je takisto možné vysloviť záver, že negatívne javy (najmä tvorba čiernych skládok), ktoré sú často pripisované žetónovému systému, nie sú priamo a vždy vyvolávané realizáciou tohto systému. Ide skôr o nedostatočnú prepracovanosť celého systému odpadového hospodárstva obce a najmä absencia kontrolných mechanizmov. V minulosti to bolo aj využívanie alebo skôr zneužívanie nedokonalnej odpadovej legislatívy, kedy občan nebol považovaný za pôvodcu odpadov a kedy sa v niektorých obciach veľmi ťažko pokúšala obec prinútiť občana k tomu, aby si zabezpečil zbernú nádobu a ešte aby za ňu a za svoje odpady platil. Títo jedinci potom zakladali tzv. čierne skládky, čo sa pripisovalo na vrub žetónovému systému. Problém však bol úplne niekde inde.

Príloha č. 1 : Kalendárik zvozu odpadov Gelnica 2002 (IBV + KBV)

KALENDÁR ZVOZU na rok 2002

Združenie mesta a obcí pre separovaný zber Hnilec n. o.

Mesto, obec: 110 I konvy

Gelnica – IBV

JANUÁR		FEBRUÁR		MAREC		APRÍL		MÁJ		JÚN	
1	X	1		1		1		1	X	1	X
2		2	X	2	X	2	ŽnK	2		2	X
3		3	X	3	X	3		3	Oo	3	Oo
4		4		4		4		4	X	4	
5		5		5	PL	5		5	X	5	
6	X	6		6		6	X	6		6	
7		7		7		7	X	7		7	
8	Sk/Pa	8		8		8	Oo	8	X	8	X
9		9	X	9	X	9		9		9	X
10		10	X	10	X	10		10		10	
11		11	Oo	11	Oo	11		11	X	11	
12	X	12		12		12		12	X	12	
13	X	13		13		13	X	13		13	
14	Oo	14		14		14		14	Sk/Pa	14	
15		15		15		15		15		15	X
16		16	X	16	X	16	PL	16		16	X
17		17	X	17	X	17		17		17	Oo
18		18		18		18		18	X	18	
19		19		19	Sk/Pa	19		19	X	19	
20	X	20		20		20	X	20	Oo	20	
21		21		21		21	X	21		21	
22	PL	22		22		22	Oo	22		22	X
23		23	X	23	X	23		23		23	X
24		24	X	24	X	24		24		24	
25		25	Oo	25	Oo	25		25	X	25	
26	X	26		26		26		26	X	26	
27	X	27		27		27	X	27		27	
28	Oo	28		28		28	X	28	PL	28	
29				29	X	29		29		29	X
30				30	X	30		30		30	X
31				31	X			31			

Oo

Ostatný odpad

Pa

Papier

PL

Plasty

Sk

Sklo

ŽnK

Železné a neželezné kovy
a nebezpečný odpad

26	
28	X

Pracovné dni

Dni pracovného voľna

- Separovaný odpad vyložte pred dom najneskôr do 7.30 hod.
- Separovaný odpad Vám nebude odobratý, ak bude obsahovať väčšie množstvo iného odpadu
- Informácie, požiadavky, sťažnosti na ObÚ /MsÚ/
a t. č. 0944/4823036 – kancel. združenia

KALENDÁR ZVOZU na rok 2002

Združenie mesta a obcí pre separovaný zber Hnilec n. o.

Mesto, obec: 1100 I kontajner

Gelnica – KBV

JANUÁR		FEBRUÁR		MAREC		APRÍL		MÁJ		JÚN	
1	X	1		1		1	X	1	X	1	X
2	PL	2	X	2	X	2	Oo	2		2	X
3	Sk	3	X	3	X	3	ŽnK	3		3	Oo
4	Pa	4	Oo	4	Oo	4		4	X	4	PL
5	X	5		5		5		5	X	5	Pa
6	X	6		6		6	X	6	Oo	6	
7	Oo	7		7		7	X	7	PL	7	
8		8		8		8	Oo	8	X	8	X
9		9	X	9	X	9	PL	9		9	X
10		10	X	10	X	10	Pa	10	Pa	10	Oo
11		11	Oo	11	Oo	11		11	X	11	
12	X	12	PL	12	PL	12		12	X	12	
13	X	13	Pa	13	Pa	13	X	13	Oo	13	
14	Oo	14		14		14	X	14		14	
15	PL	15		15		15	Oo	15		15	X
16	Pa	16	X	16	X	16		16		16	X
17		17	X	17	X	17		17		17	Oo
18		18	Oo	18	Oo	18		18	X	18	PL
19	X	19		19		19		19	X	19	Pa
20	X	20		20		20	X	20	Oo	20	Sk
21	Oo	21		21		21	X	21	PL	21	
22		22		22		22	Oo	22	Pa	22	X
23		23	X	23	X	23	PL	23	Sk	23	X
24		24	X	24	X	24	Pa	24		24	Oo
25		25	Oo	25	Oo	25	Sk	25	X	25	
26	X	26	PL	26	PL	26		26	X	26	
27	X	27	Pa	27	Pa	27	X	27	Oo	27	
28	Oo	28	Sk	28	Sk	28	X	28		28	
29	PL			29	X	29	Oo	29		29	X
30	Pa			30	X	30		30		30	X
31	Sk			31	X			31			

Oo

Ostatný odpad

Pa
PL
Sk
ŽnK

Papier
Plasty
Sklo
Železné a neželezné kovy
a nebezpečný odpad

26	
28	X

Pracovné dni
Dni pracovného voľna

- Separovaný odpad vyložte pred dom najneskôr do 7.30 hod.
- Separovaný odpad Vám nebude odobratý, ak bude obsahovať väčšie množstvo iného odpadu
- Informácie, požiadavky, sťažnosti na ObÚ /MsÚ/
a t. č. 0944/4823036 – kancel. združenia

Príloha č. 2 : Prehľad o nakladaní s odpadom v Združení Zemplín, n.o. (rok 2000) – prvá časť

PREHĽAD O NAKLADANÍ S ODPADOM V ZDRUŽENÍ ZEMPLÍN																
Obec	Počet RD	Počet obyv.	Počet odvez. kuka r.2000	Priemer. počet na RD r.2000	Odvezení pl. vrecia r.2000					Náhl. obce v r.2000 TNO, Sep, TEEP EIA, Str. služba	Priem. náhl. r.2000		Náhl. obce pred separ. r. 1996	Priemer. náhl. pred separ. RD Obyv.		Zníž. náhl. v %
					Pap.	Pl.	Sk.	Kov.	Tex.		RD	Obyv.		RD	Obyv.	
Veľký Kamec	278	856	862	3,1	22	63	81	0	0	46 243 1000 74 140	267	86	106 000	655	644	
Vinohy	180	400	313	1,68	12	66	69	18	4	46 31 7 1990 47 152	262	94	65 000	301	139	
Zemplín	162	410	498	3,07	0	119	55	13	17	47 080	293	113	50 500	332	148	- 22,5
Z. Hradište	400	1242	1478	3,69	61	212	288	7	27	11 458	129	106	212 000	530	171	- 38,5
Z. Jastrab	305	620	322	1,32	8	81	76	0	5	41 307	201	67	83 300	415	132	- 51,5
Z.N. Ves a	208	312	178	0,86	0	0	0	0	0	11 376	117	35	71 700	268	75	
Sivak	130	600	372	2,86	132	218	115	13	17	21 287	345	86	67 800	319	89	+ 8,5
Z. Bozd	160	398	286	1,79	18	81	49	1	4	37 948	233	94				
Čičava	141	539	140	0,97	41	211	89	0	18	16 733	115	31	161 300	1117	318	- 65,5
N. Zápov	318	1210	2821	8,8	0	88	38	0	0	162 013	509	131	156 240	891	127	+ 4,5
Čirva	121	420	522	4,2	2	86	80	0	0	43 508	335	192	62 700	311	146	- 30,5
V. Jankov	440	1283	0	0	0	129	86	0	0	35 666	76	27	125 000	305	97	
Leha	338	1854	1116	3,1	70	327	134	0	17	142 812	269	76	179 000	328	85	- 28,5
Biel	172	1385	662	1,78	0	0	29	0	0	48 872	131	37	215 500	688	196	
Boľ	200	792	0	0	16	61	17	0	0	26 851	104	30	188 200	941	268	
Yabka	150	428	0	0	0	0	21	0	0	16 326	69	23	82 300	549	196	
Nový Radov	180	641	716	3,97	160	302	323	39	48	72 218	401	112	65 200	362	101	+ 10,5
Priebežica	220	300	0	0	0	41	36	0	0	11 312	50	14	271 140	1367	464	
St. Mária	195	383	81	0,41	0	0	0	0	0	32 368	63	21	162 800	814	278	

Príloha č. 3 : Prehľad o nakladaní s odpadom v Združení Zemplín, n.o. (rok 2000) – druhá časť

PREHĽAD O NAKLADANÍ S ODPADOM V ZDRUŽENÍ ZEMPLÍN																
Obec	Počet RD	Počet obyv.	Počet odvez. kuka r.2000	Priemer. počet na RD r.2000	Odvození gt. vrecia r.2000					Nákl. obce v r.2000 TKO, Sep, TEEP EA, Str. služba	Priem. nákl. r.2000		Nákl. obce pred separ. r. 1996	Priemer. nákl. pred separ. RD Obyv.		Začl. nákl. v %
					Pap.	Pl.	Sk.	Kov.	Ter.		RD	Obyv.		RD	Obyv.	
Ban	135	346	346	1,99	13	144	91	6	14	10.562	126	113	40.000	458	220	- 51 %
Berka	392	1499	1534	1,86	5	242	263	12	7	139.726	158	99	492.540	491	454	- 23 %
Bezdán	224	749	1251	3,59	21	328	138	32	4	101.696	461	139	90.200	432	121	- 15 %
Cejkov	372	1228	912	1,4	37	189	229	16	33	84.540	227	69	144.000	387	117	- 41 %
Čerňochov	112	217	125	1,11	13	34	56	11	7	22.651	202	104	14.240	306	158	- 34 %
Hraš	493	1304	1323	2,62	127	473	324	44	62	138.730	308	92	258.000	370	178	- 46 %
Hrádk	181	365	301	0,54	81	296	194	27	3	42.662	231	56	66.400	359	87	- 36 %
Káča	128	368	78	0,58	6	86	37	5	0	21.110	167	38	63.200	494	172	- 66 %
Kla náb	64	269	146	2,33	0	27	14	2	0	14.815	231	71	26.550	615	417	- 49 %
Kolářov	84	250	140	1,73	8	69	39	2	0	24.661	294	99	30.900	395	200	- 51 %
Kyta	132	404	87	0,65	61	167	84	16	14	28.197	232	79	51.600	386	127	- 45 %
Ladomír	166	480	607	3,78	0	28	19	1	7	30.690	313	125	40.900	250	100	- 25 %
Lázeň	222	623	71	0,4	0	0	46	0	0	28.386	127	30	48.300	183	43	- 30 %
Mali Kamenec	130	300	790	4,9	109	211	112	0	5	62.208	284	126	492.000	700	224	- 64 %
Mali Těša	180	443	607	3,37	8	89	31	6	15	31.484	288	116	79.400	441	179	- 35 %
Novosedl	290	622	890	2,9	26	134	129	0	11	81.437	285	91	111.000	381	121	- 25 %
Obuda	224	630	136	2,39	67	309	138	26	26	61.141	274	92	68.000	306	182	- 11 %
St. N. Momo	300	1000	1284	4,28	6	113	83	6	2	112.626	375	113	110.000	433	130	- 13 %
Sasovce	316	1650	1214	3,14	24	27	36	0	1	~~111.804~~ 111.804	290	68	4.5.040	627	608	
Střed. náb. a Václav	790	2656	2502	3,18	0	111	35	0	0	~~183.999~~ 183.999	210	75	353.900	657	465	
Václav	246	844	292	1,14	6	309	176	16	4	51.951	211	62	104.000	423	123	- 30 %
Velká Těša	180	342	331	2,97	0	38	126	1	10	31.838	288	96	78.000	419	146	- 34 %

Príloha č. 4 : Prehľad o nakladaní s odpadom v Združení Zemplín, n. o. (rok 2001)

PREHĽAD O NAKLADANÍ S ODPADOM V ZDRUŽENÍ ZEMPLÍN r. 2001

Obec	Počet RD	Počet obyv.	Počet odvez. kuka	Odvezené plastové vrecia r. 2001					Nákl. 2001 TKO, správa sep., str. služ.	Nákl. obce pred separ. r. 1996
				Pap	PI	Sk	Kov	Tex.		
Bara	75	349	338	2	264	134	21	15	40.325	80.000
Borša	392	1400	1438	1	315	174	6	-	123.618	192.500
Brezina	224	746	1025	10	518	243	33	6	94.943	90.000
Nižný žipov	318	230	846	-	244	134	-	-	88.968	156.240
Cejkov	372	1228	437	27	316	201	29	39	91.078	44.000
Černochoch	112	217	103	-	50	27	14	11	17.348	34.240
Hran	453	504	1118	97	732	344	58	23	147.463	258.000
Hrčeľ	185	765	118	48	428	272	-	-	43.796	66.400
K.ašov	128	368	64	-	61	28	5	-	9.003	63.200
Klin n/Bodrogom	64	209	249	-	53	11	-	-	24.811	26.550
Kožuchov	84	250	120	8	89	49	-	-	22.651	50.000
Kysta	133	404	106	75	199	31	9	3	30.038	51.400
Ladmovec	60	400	804	-	54	11	-	-	58.548	40.000
Lastovce	222	923	100	-	-	-	-	-	20.661	40.000
Malý Kamenec	60	500	706	96	257	111	15	19	70.418	112.000
Malá Trňa	180	443	724	8	67	45	7	-	57.125	79.400
Novosad	293	922	812	-	-	-	-	-	56.051	111.600
Oborín	224	670	560	110	542	238	30	23	71.452	68.600
Sl. Nové Mesto	300	1000	1327	3	89	60	8	-	102.197	130.000
Nový Ruskov	180	643	692	217	785	366	27	17	79.531	65.260
Čelovce	145	509	210	41	439	167	-	2	40.936	161.900
Veľaty	246	844	244	2	164	239	21	-	52.918	104.000
Veľká Trňa	180	542	502	-	187	169	15	-	50.132	79.000
Leles	530	1884	1275	33	568	265	-	-	152.458	179.000
Čierna	123	429	571	-	-	42	9	-	44.439	62.792
Zemplín	162	410	475	-	225	139	11	13	46.425	60.500
Zempl. Hradište	100	243	497	68	325	264	13	20	139.947	212.000
Zempl. Jastrabie	205	620	291	6	134	75	-	-	46.104	85.000
Zempl. Nová Ves	68	910	871	-	-	-	-	-	59.757	71.700
Sirník	150	600	422	144	425	125	14	19	62.488	47.800
Zempl. Branč	160	398	260	1	26	12	-	-	30.620	-
Stanča	-	-	1337	-	-	-	-	-	72.198	-

Príloha č. 5 : Porovnanie nákladov v rokoch 1996/1997 a 2000 v Združeníach obcí

Obec (mesto)	Počet obyv. RD	Náklady a poplatky pred zavedením SZ, roky 1996/1997			Náklady a poplatky po zavedení SZ, rok 2000		
		celk. náklady obce/Sk/rok	náklady na 1 RD/rok	náklady na 1 občana/rok	celk. náklady obce/Sk/rok	náklady na 1 RD/rok	náklady na 1 občana/rok
TURZOVKA - rodin. domy	5000	Spolu:	Spolu:	Spolu:	Spolu:	293,00	77,00
TURZOVKA - bytovky	3000	1111000	851,00	222,00	909178	658	175,00
STAŠKOV	2627	641982	812,00	244,00	238273	302,00	90,70
OLEŠNÁ	2119	377204	688,00	178,00	208743	379,50	98,50
PODVYSOKA	1174	112552	305,00	95,00	97294	263,60	82,90
KLOKOCKOV	2855	339000	358,00	118,00	227975	241,00	79,80
KORNA	234,2	327107	40800	139,00	181028	224,90	77,30
DLHÁ n/KYSUCOU	497	38000	133,00	78,00	14292	50,30	28,70
VYSOKÁ n/KYSUCOU	3084	713080	573,00	231,00	271274	218,00	88,00
MAKOV	1957	210232	235,00	107,00	253405	2837,00	129,40
BECKOV	1365	202908	450,00	149,00	231121	513,00	169,00
BZINCE pod JAVORINOU	1990	180000	257,00	90,50	330408	472,00	168,00
DOLNÉ SRNIE	845	114027	300,00	13500	125588	322,80	148,60
HRACHOVIŠTE	664	228458	721,00	344,00	245000	772,90	369,00
KÁLNICA	980	129800	321,00	132,50	162001	401,00	165,30
KOČOVCE	1360	241000	601,00	172,20	189966	473,70	139,70
KRAJNÉ	1750	250115	291,00	143,00	243952	283,70	139,40
LUBINA	1500	129028	286,70	86,00	233068	517,90	155,40
LÚKA	550	90000	473,70	163,60	84804	446,30	154,20
MODROVKA	240	70800	1011,00	295,00	50670	723,80	211,10
MODROVÁ	500	114000	840,40	228,00	79112	44,50	158,20
MORAVSKÉ LIESKOVÉ	2465	192670	210,80	72,20	317429	347,00	128,80
NOVÁ LEHOTA	259	21742	310,60	83,90	34045	488,40	131,40
PODKYLAVA	280	81570	481,00	219,90	73348	573,00	262,00
STARÁ LEHOTA	295	20900	298,60	70,80	39410	563,00	133,60
VAĎOVCE	696	220500	888,90	316,80	157140	489,50	225,80
VIŠŇOVCE	200	64610	751,30	323,00	68494	796,50	342,50
GELNICA - rodin. domy	3332	Spolu:	Spolu:	Spolu:	137082	144,00	41,20
GELNICA - bytovky	3241	770300	382,50	118,40	644628	607,00	198,50
HELMANOVCE	1600	302500	558,20	180,10	45980	84,80	28,70
SMOLNÍK	1260	33000	52,00	26,20	59768	94,00	47,40
KOJŠOV	743	129250	361,00	174,00	51980	145,20	70,00
KLUKNAVA	1726	101750	196,40	59,00	69614	134,40	40,30
PRAKVCE	3388	396000	343,70	116,90	422976	367,20	124,90
STARÁ VODA	240	209000	1607,60	870,80	20742	221,10	119,80
JAKLOVCE	1934	200200	348,20	103,50	77774	135,30	40,20
MNÍŠEK n/HNILCOM	1630	168300	302,30	103,20	59822	139,50	36,70
SMOLNÍCKA HUTA	511	16500	74,30	32,30	17168	77,40	33,60
ŠVEDLÁR	1920	137500	325,10	71,60	91800	217,00	47,80
VEL.KÝ FOLKMÁR	986	82500	219,40	83,70	47580	126,50	48,20
ŽAKAROVCE	808	92950	267,10	115,30	57294	164,60	71,10
BARA	349	80000	450	229	30562	226	113
BORŠA	1400	192500	491	138	139736	356	99
BREZINA	746	90000	402	121	103606	163	139
CEJKOV	1228	144000	387	117	84580	227	69
HRCEL	765	66400	359	87	42662	231	56
KLÍN n/BODROGOM	209	26550	415	127	14815	231	71
LADMOVCE	400	4000	250	100	50050	313	125
KYSTA	404	51400	388	127	28197	212	70
KOZUCHY	250	50000	595	200	24665	294	99
MALÁ TRNA	443	79400	441	179	51484	286	116
MALÝ KAMENEC	500	112000	700	224	62958	394	126
NOVOSAD	929	111600	381	121	83487	285	91
OBOVÍN	670	68600	306	102	51345	274	92
VELATY	844	104000	423	123	51951	211	62
VEL TRNA	542	79000	439	136	51838	288	96
SL. N. MESTO	1000	130000	433	130	112226	375	113

SZ – SEPAROVANÝ ZBER – NÁKLADY A CENY VRÁTANE NÁKLADOV SZ